

374 011

ด 118๓

ร.3

ความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน
สำหรับกำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในเขตภาคกลาง

ปริชญานันท์

ของ

ลดาวัลย์ นุชพนิช

113 พ.ค. 2540

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

กุมภาพันธ์ 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

63๕๗๗

ความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน
สำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในเขตภาคกลาง

บทคัดย่อ

ของ

ลดาวัลย์ บุญชนนิช

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
กุมภาพันธ์ 2540

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในเขตภาคกลางเกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานใน 4 ด้าน คือ ด้านการ ปฐมนิเทศ ด้านการพบกลุ่ม ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการเรียน และ เปรียบเทียบความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น จำแนกตามตัวแปร ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อ และประสบการณ์การทำงาน ตลอดจน รวบรวมความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น จำนวน 338 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิธีการ ของเชฟเฟ (Scheff's Method)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
2. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวม และด้านการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่มีอายุ และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฐมนิเทศและด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่มีระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนที่ก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น เสนอแนะว่า ควรดำเนินการมากที่สุดคือ หอสมุดควรจัดหาเอกสารเสริมไว้บริการในการค้นคว้าให้มากยิ่งขึ้น และควรเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่

**THE LEARNERS' OPINIONS ON THE PROJECT FOR UPGRADING
BASIC EDUCATION LEVEL OF VILLAGE HEADS AND LOCAL LEADERS
IN THE CENTRAL REGION**

AN ABSTRACT

BY

LADAWAN BUNYAPANICH

**Presented in partial fulfillment of the requirements for
the Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University**

February 1997

The purpose of this research was to study the opinions of the sub-district chiefs (Kamnan), Village heads (Puyai Barn), and local leaders in the central region concerning four aspects carried out under the Project for upgrading Basic Education Level. The four aspects included the orientations, the group meeting process, the instructional media, and the evaluation. The research not only sought to compare those opinions on Positions, ages, educational level, lengths of time since last graduation, and work experiences but also collected additional opinions about the Project.

The research samples included 338 sub-district chiefs, village heads, and local leaders selected through the stratified random sampling method. The instrument used to collect data were rating scale questionnaires. The statistic used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Scheffe' Method.

The results were as follows :

1. The opinions of sub-district chiefs, Village heads and local leaders on the Project for upgrading Basic Education as a whole were in a high level when considered in each aspect it was found that instructional media was in moderate level and the others were in a high level.

2. The opinions on the project of sub-district chiefs, village heads and local leaders with different positions as a whole and in group meeting process aspect were significantly different at .01 level while evaluation was significantly different at .05 level.

3. The opinions on the project of sub-district chiefs, village heads and local leaders with different ages and work experiences had no significantly in both as a whole and in each aspect.

4. The opinions on the project of sub-district chiefs, village heads and local leaders with different educational levels had no significantly different in each aspect as a whole when considered it

was found that the orientations and evaluations were significantly different at .05 level.

5. The opinions on the project of the sub-district chiefs, village heads and local leaders with different lengths of time since last graduation had no significantly different when considered in each aspect it was found that instructional media was significantly different at .05 level.

6. The sub-district chiefs, village heads and local leaders suggested the most needed opinions in additional were library should support more materials for students and the need subject related to work should be added.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

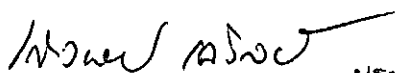
..........ประธาน

(รศ. ดร. เสาวนีย์ เลวลัย)

..........กรรมการ

(อาจารย์ทวีป อภิลิทธิ)

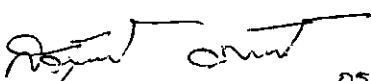
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน

(รศ. ดร. เสาวนีย์ เลวลัย)

..........กรรมการ

(อาจารย์ทวีป อภิลิทธิ)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ. สัตถัน วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร. ศิริยา พูลสุวรรณ)

วันที่ 14 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความกรุณาในการให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จากรองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลัย ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ทวีป อภิสิทธิ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา ขอกกราบขอพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกกราบขอพระคุณรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่ได้อนุเคราะห์เป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ร่วมกับคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

ขอกกราบขอพระคุณ ดร. สวัสดิ์ ตั๊น ดร. ปริยานุช จริยวิทยานนท์ ดร. ชำนาญ ณ สงขลา ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบภาพเครื่องมือให้แก่ผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจาก ดร. เฉิดศักดิ์ ชุ่มชุม อาจารย์ฉายา บุญเฉลิม อาจารย์อมร จันทร์ตา อาจารย์ทองจันทร์ กันธิยะ อาจารย์บัญญัติ ครุฑชุม อาจารย์พงษ์ธร โพธิ์พลศักดิ์ และอาจารย์บุญเรือน แสงทอง ตลอดจนเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ใต้ถาม และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดมา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ร.ต.ท. ชัยวัฒน์ บุญพนิช ด.ช. ธนพล บุญพนิช ที่คอยช่วยเหลือให้กำลังใจจนกระทั่งปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอเทิดพระคุณบิดา - มารดา ผู้ให้การศึกษา อบรมเลี้ยงดู และขอบูชาพระคุณครู - อาจารย์ ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ตลอดมา

ลดาวัลย์ บุญพนิช

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
/ ภูมิหลัง.....	1
/ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
/ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
/ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
/ จำเพาะ นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	9
ความสำคัญทางด้านการศึกษาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น....	11
โครงการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำ ท้องถิ่น.....	12
การศึกษาทางไกล.....	27
จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	42
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
/ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
/ ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	47
/ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
การแปลความหมายค่าคะแนน.....	53
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	54
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น.....	57
ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนตามตัวแปร.....	66
ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....	83
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	86
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	86
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	86
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	87
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	87
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	88
การอภิปรายผล.....	90
/ ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	102
/ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย.....	102

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก.....	113
ภาคผนวก ก	114
ภาคผนวก ข	120
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	130

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นระดับ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามจังหวัด อำเภอที่ตั้งของสถานที่พบกลุ่ม.....	45
2	จำนวนและร้อยละของกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียน จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว.....	54
3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนเป็นรายด้าน.....	57
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนด้านการปฐมนิเทศ....	58
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนด้านการพบกลุ่ม.....	60
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนด้านสื่อการเรียน การสอน.....	62
7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนด้านการประเมินผล การเรียน.....	64
8	เปรียบเทียบความคิดเห็นของกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น เกี่ยวกับการเรียนเป็นรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง.....	66
9	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการ เรียนทุกด้านโดยรวม จำแนกตามตำแหน่ง.....	68
10	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการ เรียนด้านการพบกลุ่ม จำแนกตามตำแหน่ง.....	68
11	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการ เรียนด้านการประเมินผลการเรียน จำแนกตามตำแหน่ง.....	69

12	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	70
13	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา...	72
14	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นด้านการปฐมนิเทศ จำแนกตามระดับการศึกษา....	73
15	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ด้านการประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา..	75
16	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นโดยรวม และรายด้าน จำแนกตามระยะเวลาที่จบ การศึกษาก่อนมาศึกษาต่อ.....	78
17	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็น ด้านสื่อการ เรียนการสอนโดยรวม จำแนกตามระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมา ศึกษาต่อ.....	80
18	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ ผู้นำท้องถิ่นโดยรวม และรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	81
19	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นเพิ่มเติมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ ผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน.....	83
20	จำนวนและร้อยละข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ ผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน.....	85

ดัชนีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับประถมศึกษา.....	16
2 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น..	18
3 ขั้นตอนการเรียนทางไกล.....	34

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพราะมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีความสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในสังคมและยังเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการพัฒนา หากมนุษย์ไร้ซึ่งคุณภาพแล้วการพัฒนาต่าง ๆ ย่อมประสบผลสำเร็จได้ยาก

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ทั้งนี้เพราะการศึกษาคือกระบวนการทั้งหลายทั้งปวงซึ่งมีผลทำให้บุคคลได้พัฒนาความสามารถ เจตคติและพฤติกรรมอื่น ๆ อันมีคุณค่าในสังคม (สุนทร สุนันท์ชัย. 2529 : 83) ด้วยความสำคัญดังกล่าว การยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้นเป็นระดับมัธยมศึกษาจึงเป็นแนวทางสำคัญแนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น และรัฐบาลก็ได้ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กว้างขวางขึ้น ดังจะเห็นในแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) โดยกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ดังนี้

"เร่งขยายโอกาสการกระจายความเป็นธรรมในการให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องที่มีคุณภาพแก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนให้ทั่วถึง เพื่อเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ การดำรงชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ"

นอกจากนี้ ในพระราชบัญญัติแบ่งส่วนราชการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้จัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนขึ้น เพื่อให้มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยตรง และมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน สร้างและพัฒนาเครือข่ายการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้กว้างขวางครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั่วประเทศ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 1) กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีมากและหลากหลาย ซึ่งอาจจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มกิจกรรมใหญ่ ๆ คือ

1. กลุ่มกิจกรรมการให้ความรู้พื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานที่ใช้ในการดำรงชีวิต สามารถอ่านออก เขียนได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ไขหาเป็น และหาสารสนเทศต่าง ๆ มาใช้ประกอบการตัดสินใจการดำเนินชีวิตประจำวัน กิจกรรมการศึกษาศึกษาประเภทนี้มีหลายลักษณะได้แก่ โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การศึกษาต่อเนื่องแบบขั้นเรียนทางไกล และตนเอง

2. กลุ่มกิจกรรมการให้บริการข่าวสารข้อมูล เป็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์เพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชน กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดประชาชนจังหวัด และอำเภอ ห้องสมุดเคลื่อนที่ การจัดรายการวิทยุ-โทรทัศน์ หน่วยโสตทัศนศึกษา การผลิตสิ่งพิมพ์ผาผนัง และนิทรรศการ ฯลฯ

3. กลุ่มกิจกรรมการให้ความรู้และทักษะอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะอาชีพสำหรับนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่การฝึกอาชีพระยะสั้น การจัดกลุ่มสนใจและการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ต่าง ๆ

กิจกรรมการให้ความรู้พื้นฐานแก่คนนอกโรงเรียนนั้นมีอยู่หลายหลักสูตรได้แก่ หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา (ป.6) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรนี้สามารถลงทะเบียนเรียนได้ 3 วิธี คือ วิธีเรียนแบบขั้นเรียนวิธีเรียนทางไกล วิธีเรียนด้วยตนเอง และยังเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียนวิชาสามัญระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียน และการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังเปิดให้มีการเทียบโอนวิชาอาชีพที่ผู้เรียนเรียนมาจากสถานศึกษาหรือสถานประกอบการที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง ตลอดจนอาชีพที่ผู้เรียนประกอบกิจการอยู่มาเทียบโอนผลการเรียนในหลักสูตรนี้ได้ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 1)

ในองค์การปกครองท้องถิ่นระดับตำบลและหมู่บ้าน คณะกรรมการสภาตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ทรงคุณวุฒิ นับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศเพราะบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะได้รับความเคารพนับถือจากบุคคลในชุมชน และเป็นกำลังสำคัญในกระบวนการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งประเทศ นโยบายของรัฐบาลบรรลุผลสำเร็จหรือไม่เพียงใดก็จะขึ้นอยู่กับความร่วมมือ ความรู้ความสามารถและศักยภาพของผู้นำชุมชน จากสภาพการปฏิบัติงานในอดีตจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน

โดยทั่วไปจะได้รับการพัฒนาระดับหนึ่งแล้วก็ตาม แต่ด้วยเหตุผล และความจำเป็นในด้านการเจริญเติบโต และการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537 : 1) คณะรัฐบาลชุดปัจจุบันได้มีแนวนโยบายจะกระจายอำนาจการปกครองลงไปสู่ท้องถิ่นให้มากขึ้น กล่าวคือ ให้สภาตำบลเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดแนวทางการตัดสินใจแก้ไขปัญหา และพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นผลไปสู่ความอยู่ดีกินดีของประชาชน ความเจริญก้าวหน้าของชุมชนและความมั่นคงของประเทศชาติเป็นสำคัญ แต่การจะดำเนินงานให้บรรลุตามนโยบายและเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ความรู้ความสามารถและทักษะของบุคลากรที่เป็นสมาชิกสภาตำบลเป็นสิ่งจำเป็นเพราะบุคลากรเหล่านี้ เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการดำเนินงานต่าง ๆ ของสภาตำบลเป็นอย่างมาก จากสถิติข้อมูลของกองปกครองท้องที่ กรมการปกครอง เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2534 มีกำนัน จำนวน 6,934 คน ผู้ใหญ่บ้าน 65,054 คน รวมจำนวนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 71,988 คน เป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 40 คน อนุปริญญา 396 คน ม.ศ.3-ม.ศ.5 จำนวน 5,605 คน ส่วนที่เหลือจำนวน 66,383 คน เป็นผู้ที่ไม่จบ ป.4 จำนวน 900 คน และจบ ป.4 จำนวน 65,483 คน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2536 : 1) ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้ร่วมมือกับกรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยจัดโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานทางการศึกษาสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นขึ้นในปี 2536 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามบทบาทภารกิจให้สูงขึ้น และเพื่อยกระดับพื้นฐานทางการศึกษาของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นให้สูงขึ้นจนถึงในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) โดยใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และเรียนโดยวิธีเรียนทางไกล ซึ่งเป็นวิธีเรียนที่เหมาะสมกับผู้ที่มีภารกิจมาก หรืออยู่ในชนบทห่างไกลซึ่งไม่สามารถเรียนแบบชั้นเรียนได้ นอกจากนี้ยังใช้การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่ผู้นำท้องถิ่นได้รับจากการดำเนินชีวิต และจากการศึกษาอบรมจากหน่วยงานอื่นๆ มาเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรด้วย การเรียนด้วยวิธีเรียนแบบทางไกลนั้น ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากสื่อการเรียน ได้แก่ สื่อหลัก สื่อเสริม และการพบกลุ่ม

สื่อหลัก ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทแบบเรียน เอกสารการเรียนรู้ เป็นสื่อที่ให้ข้อมูลทางด้านวิชาการและสอดแทรกข้อมูลทางด้านสังคมบ้างตามความจำเป็น สื่อเสริมได้แก่ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ เทปตลับ เป็นสื่อที่เน้นข้อมูลทางด้านสังคม อาจสอดแทรกความรู้ทางวิชาการบ้าง การพบกลุ่ม เป็นการให้ผู้เรียนมาพบปะ รู้จักกัน นำปัญหาทางวิชาการจากสื่อหลัก สื่อเสริม และปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน มาร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ

การพบกลุ่ม เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญในการจัดการศึกษาทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์กันจากการเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่ม ในวัน เวลา และสถานที่ที่กลุ่มกำหนด โดยมีครูประจำกลุ่มเป็นผู้ประสานงานให้เกิดกิจกรรมพบกลุ่ม ทั้งนี้ นักศึกษาต้องร่วมกิจกรรมพบกลุ่ม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาการพบกลุ่มทั้งหมดในแต่ละภาคเรียน หากเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา จะเป็นผู้พิจารณาว่าสมควรจะให้เข้าสอบปลายภาคเรียนได้หรือไม่ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 8)

การเรียนรู้ด้วยวิธีเรียนทางไกลของก้านั้น ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่นในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานนั้นจะเห็นได้ว่าผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้จากตำราและสื่อการเรียนต่าง ๆ รวมถึงการทำกิจกรรมด้วยตนเอง ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียนก็คือสื่อการเรียนซึ่งจะเป็นตัวกลางที่ช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดแนวคิด และสามารถนำความรู้ต่าง ๆ ไปพัฒนาการให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี อาจจะกล่าวได้ว่า สื่อการเรียนคือหัวใจของการศึกษาวิธีเรียนทางไกล (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533:1) แต่จากการรายงานผลการดำเนินงานโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนปี 2537 พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานได้แก่การขาดสื่อในการเรียนการสอนทุกประเภท ผู้เรียนอ่านคู่มือเรียนบางวิชาด้วยตนเองไม่เข้าใจ และครูประจำกลุ่มขาดทักษะในการจัดกิจกรรมกลุ่ม สำหรับก้านั้น ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างจากการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกลปกติ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537 (ข) : 23)

จากหลักการและวิธีการเรียนรวมถึงความสำคัญของสื่อการเรียนในวิธีเรียนทางไกลดังกล่าวแล้วนั้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียนวิธีเรียนทางไกลในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับก้านั้นผู้ใหญ่ และผู้นำท้องถิ่น โดยศึกษาทั้งกระบวนการตั้งแต่การปฐมนิเทศ การจัดการเรียนการสอนการพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน เพื่อให้ทราบว่านักศึกษาในโครงการมีความคิดเห็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้

นำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นพื้นฐานในการแสวงหาแนวทางปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนนักศึกษาในโครงการให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น และบรรลุเป้าหมายตามนโยบายการยกระดับความรู้ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนวางไว้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องการปฐมนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ในเรื่องการปฐมนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน ตามตัวแปรตำแหน่งหน้าที่ อายุ ระดับการศึกษาในปัจจุบัน ระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อ และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนทั้ง 4 ด้าน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบถึง ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ในเรื่องการปฐมนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน
2. เพื่อเป็นแนวทางให้กรมการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ผู้บริหาร ครู-ประจำกลุ่มและผู้เกี่ยวข้องนำไปพิจารณา ปรับปรุง แก้ไขการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ผู้เรียนที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคกลาง 17 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ที่ลงทะเบียนเรียน วิชาเรียนทางไกล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 5,069 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 349 คน (ดังรายละเอียดในบทที่ 3)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่สถานภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ประกอบด้วย

3.1.1 ตำแหน่ง แบ่งเป็น

- 1) กำนัน
- 2) ผู้ใหญ่บ้าน
- 3) ผู้นำท้องถิ่น

3.1.2 อายุ แบ่งเป็น

- 1) 25 - 35 ปี
- 2) 36 - 45 ปี
- 3) 46 ปีขึ้นไป

3.1.3 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น

- 1) ประถมศึกษา
- 2) มัธยมศึกษาตอนต้น

3.1.4 ระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อ

- 1) ไม่เกิน 10 ปี
- 2) 10 - 20 ปี
- 3) 21 ปีขึ้นไป

3.1.5 ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) 1 - 5 ปี
- 2) 6 - 10 ปี
- 3) 11 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนในด้านต่าง ๆ รวม 4 ด้าน คือ

3.2.1 การปฐมนิเทศ

3.2.2 การพบกลุ่ม

3.1.3 สื่อการเรียน การสอน

3.1.4 การประเมินผลการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึก ความเข้าใจ และการรับรู้ที่มีต่อบุคคลหรือเหตุการณ์โดยสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูด ความคิด หรือเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ในที่นี้ หมายถึง ความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่นในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือด้านการปฐมนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน

1.1 ความคิดเห็นที่มีต่อการปฐมนิเทศ หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึก ความเข้าใจ และการรับรู้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การจัดการเรียน เป็นต้น

1.2 ความคิดเห็นที่มีต่อการพบกลุ่ม หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึก ความเข้าใจ และการรับรู้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อสภาพการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มเช่นบรรยากาศในการพบกลุ่ม ความสะดวกในการเดินทางไปพบกลุ่ม เป็นต้น

1.3 ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึก ความเข้าใจ และการรับรู้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่มีต่อแบบเรียน ชุดการเรียน รายการวิทยุ-โทรทัศน์เพื่อการศึกษา และตารางออกอากาศ เป็นต้น

1.4 ความคิดเห็นที่มีต่อการประเมินผลการเรียน หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึก ความเข้าใจ และการรับรู้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อเกณฑ์การประเมินผล วิธีการประเมินผล ความเที่ยงตรงในการประเมินผล เป็นต้น

2. โครงการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่น หมายถึง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะในเนื้อหาวิชาที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่โดยความร่วมมือระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียนกับกรมการปกครองและกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

3. เขตภาคกลาง หมายถึง พื้นที่ที่ประกอบไปด้วยจังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบในการดำเนินงานทั่วไปของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง ซึ่งมีทั้งหมด 17 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ได้แก่จังหวัด กาญจนบุรี ชัยนาท นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี ออยุธยา อ่างทอง และอุทัยธานี

4. ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง บุคคลอื่น ๆ นอกเหนือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ เช่น สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เป็นต้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. ความสำคัญทางด้านการศึกษาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น
3. โครงการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น
4. การศึกษาทางไกล
5. จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและคำนิยามของความคิดเห็นไว้ เช่น

ประสัท หลัทธิลา (2511 : 398-399) กล่าวว่าไว้ว่า ความคิดเห็นต่าง ๆ ของคนเรานั้นเกิดได้จากปะทะสังสรรค์ประจำวันของคนเรา แต่คนเราก็มียุุมิหลังทางสังคมจำกัดอยู่ ยุุมิหลังทางสังคมของแต่ละคนย่อมเป็นผลถึงการที่คนเรากระทำตอบสนองต่อเหตุการณ์และเกิดความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น

อุทัย หิรัญโต (2519 : 80-81) ให้ความเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นของคนมีหลายระดับ คือ อย่างผิวเผินก็มี อย่างลึกซึ้งก็มี สำหรับความคิดเห็นที่เป็นทัศนคตินั้นเป็นความคิดเห็นอย่างลึกซึ้ง และติดตัวไปเป็นเวลานาน เป็นความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปไม่เฉพาะอย่าง ซึ่งมีประจำตัวของบุคคลทุกคน ความคิดเห็นที่ไม่ลึกซึ้งและเป็นความคิดเห็นเฉพาะอย่าง และมีอยู่ในเวลาอันสั้น เรียกว่า opinion เป็นความคิดเห็นประเภทหนึ่งที่ไม่ตั้งอยู่บนรากฐานของพยานหลักฐานที่เพียงพอแก่การพิสูจน์ มีความรู้แห่งอารมณ์น้อย และเกิดขึ้นได้ง่าย แต่ก็สลายตัวเร็ว

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นถือได้ว่าเป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่ง แต่การแสดงความคิดเห็นนั้นมันจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

สุชา จันทรเฒ และสุรางค์ จันทรเฒ (2520 : 104) ได้ให้ความเห็นว่าเราไม่สามารถจะแยกทัศนคติและความคิดเห็นออกจากกันได้ เพราะทัศนคติและความคิดเห็นนั้นมีลักษณะคล้าย ๆ กัน แต่ลักษณะของความคิดเห็นจะไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ

สุทธิพงศ์ แสงมณี (2524 : 14) ได้แปลจาก Nunnally ความว่าทั้งความคิดเห็นและทัศนคตินั้นเป็นเรื่องของการแสดงออกของแต่ละบุคคลต่อประชากรทั่วไปต่อชนบธรรมนิยม-ประเพณี และการแสดงออกทางความคิดเห็นในรูปที่เกี่ยวกับตัวเขา นอกจากนี้ยังอธิบายอีกว่า "คำว่า ความคิดเห็นนั้นจะใช้ในเรื่องเกี่ยวกับการลงความเห็น (Judgment) และความรู้ (Knowledge) ในขณะที่ทัศนคตินั้นใช้กันมากในเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้สึก (Feeling) และความชอบพอ (Preference) ในท้ายที่สุดเขาได้สรุปว่าเรามักใช้คำว่าความคิดเห็นมากกว่าคำว่า ทัศนคติ

สำหรับพจนานุกรมจิตวิทยาและจิตวิทยาวิเคราะห์ (Harace and AVC. 1967 : 358-359) ได้อธิบายความหมายของความคิดเห็นไว้ 3 ประการ คือ

1. ความคิดเห็นเป็นความเชื่อที่คนยึดถือโดยปราศจากการพิจารณาด้วยอารมณ์ หรือความต้องการ และสามารถกลับมาทบทวนใหม่ ถ้าหากว่ามีหลักฐานยืนยันที่น่าเชื่อถือ ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้วยท่าทางตามสภาพแวดล้อมในขณะนั้น มีความเป็นตัวเอตน้อยที่สุด เข้าใจว่าความคิดเห็นได้แยกตัวออกจากทัศนคติ ความคิดเห็นส่วนมากเป็นการแสดงออกของความต้องการในส่วนบุคคลมากกว่าที่จะเป็นความเชื่อถือของคนทั่วไป แต่ไม่ว่าจะเป็นอิทธิพลของสิ่งเร้าหรือด้วยตนเอง ความคิดเห็นก็เป็นการกล่าวถึงเรื่องราวที่นำไปสู่ความรู้และสามารถวัดเกี่ยวกับความจริงที่ปรากฏอีกนัยหนึ่ง ความคิดเห็นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นชั่วขณะหนึ่ง

2. ความคิดเห็นมีความหมายในตัวเองเป็นคำพูดทั่วไปที่อาจจะคำนึงหรือไม่คำนึงถึงความถูกต้องก็ได้

3. ความคิดเห็นมีความหมายเหมือนกับทัศนคติ ความคิดเห็นมักจะใช้แสดงออกให้เห็นทัศนคติ ความคิดเห็นและทัศนคตินี้มักจะใช้แทนกันโดยทั่วไป ความคิดเห็นใช้กับงานที่ต้องใช้สมอง ทัศนคติใช้เกี่ยวกับการวัดประเมินค่า

จากความหมายของความคิดเห็นที่ได้มีผู้กล่าวไว้แล้วนั้น สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกจากการใช้สติปัญญาที่ประกอบด้วยความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น ความคิดเห็นนี้เปลี่ยนแปลงได้ถ้าหากมีหลักฐานข้อเท็จจริงปรากฏ

ความสำคัญทางด้านการศึกษาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล และกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและปกครองท้องที่เป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รู้ปัญหาและความต้องการของราษฎรเป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังได้รับการแต่งตั้ง หรือคัดเลือก ขึ้นมาด้วยความนิยมนับถือของราษฎร ดังนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล และกรรมการหมู่บ้านจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในระดับท้องถิ่น และปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ท้องถิ่นจะเจริญรุดหน้ามาน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน

ปัจจุบันงานในหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล กรรมการหมู่บ้าน มีมากหลายประการต้องอาศัยความรู้ทางตัวบทกฎหมาย ระเบียบหลายประเภท ภารกิจกรรมของหลายหน่วยงาน รัฐแผนพัฒนาตำบล หมู่บ้าน ต้องเข้าร่วมประชุมสัมมนาหลายโครงการ หลายวัน หลายท้องที่ ตลอดจนงานอื่น ๆ ที่เป็นงานทางราชการ และงานของราษฎร ดังนั้น การมีพื้นฐานทางด้านการศึกษาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล กรรมการหมู่บ้าน จะช่วยให้การทำงานตามบทบาทภารกิจมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะการศึกษามีความสำคัญ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537 (ก): 24-27) ดังนี้

1. การศึกษาเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ในตัวบทกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของทางราชการ ทั้งที่ได้รับการสั่งการ มอบหมาย หรือการรักษาให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายกำหนด โดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านนอกจากจะต้องศึกษากฎหมาย พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แล้ว ยังต้องศึกษาระเบียบและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ อีก 60 กว่าฉบับ

2. การศึกษาเป็นพื้นฐานในการจัดทำแผนงานและโครงการของตำบล หมู่บ้าน การจัดทำแผนงาน และโครงการจะต้องมีความรู้ในการศึกษาปัญหาความต้องการของประชาชน ตลอดจนรู้เทคนิคในการจัดทำโครงการให้สอดคล้อง และถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

3. การศึกษาเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น การสาธารณสุข การสหกรณ์ การเกษตร เป็นต้น ซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล กรรมการหมู่บ้าน จะต้องมีความรู้หน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

4. การศึกษาเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงการประกอบอาชีพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล กรรมการหมู่บ้าน ให้ดีขึ้น ซึ่งจะเสริมฐานะความเป็นอยู่ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

5. การศึกษาเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อให้สูงขึ้นเพราะการศึกษาในปัจจุบันเป็นการศึกษาระบบเปิด ซึ่งทุก ๆ คนสามารถที่จะศึกษาต่อให้สูงขึ้นได้ แล้วแต่ฐานะ และโอกาสจะเอื้ออำนวยให้และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการการศึกษา ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้หลากหลายรูปแบบ โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้บริการ

6. การศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพในการเป็นผู้નાจะทำให้สังคมยอมรับนับถือ กล่าวคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล กรรมการหมู่บ้าน จะมีบทบาทในการเป็นแกนนำในการพัฒนาต่าง ๆ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยการยอมรับและเชื่อถือจากประชาชน จึงจะทำให้กิจกรรมดังกล่าวประสบความสำเร็จ

โดยสรุปจะเห็นได้ว่าการศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล และกรรมการหมู่บ้าน โดยหากว่าผู้นำเหล่านี้ ได้รับการศึกษามากขึ้นเพียงใดก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายชูเกียรติ มุทธากาญจน์ ที่วิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่น ในจังหวัดมุกดาหารพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้รับรางวัลดีเด่น มักมีคุณสมบัติที่เป็นผู้มีบุคลิกดี และมีความรู้ดี (ชูเกียรติ มุทธากาญจน์. 2531 : 136)

โครงการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่น

นโยบายการยกระดับพื้นฐานทางการศึกษาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น เป็นนโยบายความร่วมมือระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ และกรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จัดขึ้นเพื่อยกระดับความรู้พื้นฐานให้สูงขึ้นอย่างต่ำมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสภาตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งมีจำนวนรวมกันทั้งสิ้น 888,752 คน และส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 90 (799,870 คน) เป็นผู้มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ป.4) ดังนั้นหากจะทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นดังกล่าวได้มีการ

ศึกษาพื้นฐานเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลในการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น กล่าวคือ การให้สภาตำบลเป็นนิติบุคคลโดยจะเป็นองค์กรประชาชนระดับพื้นฐานที่มีความเข้มแข็ง มีอำนาจในการกำหนดแนวทางการตัดสินใจแก้ปัญหา และพัฒนาท้องถิ่น เสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยในระดับพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน ฉะนั้นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น จะมีบทบาทอันสำคัญยิ่งที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านให้ดีขึ้น จึงควรจัดดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญให้แก่ผู้นำท้องถิ่นเหล่านี้ โดยพัฒนารูปแบบเฉพาะเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องกับการจัดการศึกษาอบรมที่หน่วยงานต่าง ๆ ให้แก่ผู้นำดังกล่าวแล้วด้วย

วัตถุประสงค์

การจัดโครงการยกระดับพื้นฐานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานตามบทบาทภารกิจให้สูงขึ้น
2. เพื่อยกระดับพื้นฐานทางการศึกษาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำให้สูงขึ้น จนถึงในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)

เป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่จะยกระดับพื้นฐานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ จะประกอบไปด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสภาตำบล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการหมู่บ้าน

รูปแบบการจัดการศึกษา

รูปแบบในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นมีแนวทางในการจัดการศึกษา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537 : (ข) : 6) ดังนี้

1. เป็นความร่วมมือระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทบวงมหาวิทยาลัย โดยที่หน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้มีกิจกรรมการพัฒนา และได้ให้การศึกษอบรมแก่ประชากรกลุ่มเป้าหมายในเนื้อหาวิชาที่เป็นไปตามบทบาท

ภารกิจของแต่ละหน่วยงานอยู่แล้ว ดังนั้นการให้ความร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริม และสนับสนุนให้ กลุ่มเป้าหมายมาเข้ารับการศึกษ และปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่จัดการศึกษาอบรมแก่กลุ่มเป้าหมาย ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษา ความร่วมมือดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ อย่างยิ่ง การยกระดับการศึกษาของผู้เข้าถึง และการระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพ

2. กรมการศึกษานอกโรงเรียน จะรับผิดชอบในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ทั้งในด้านการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนให้กับกลุ่มเป้าหมายคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล และกรรมการหมู่บ้าน สำหรับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมีบทบาทภารกิจในการให้การศึกษาอบรมแก่ผู้เข้าถึง ในขอบข่ายวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต และวิชาอาชีพ

3. ใช้การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่ผู้เข้าถึง ได้รับจากการดำเนินชีวิต และจากการศึกษาอบรมของหน่วยงานอื่น ๆ ให้มาเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตร โดยหากวิชาที่ได้รับจากการศึกษาอบรมหรือมีประสบการณ์ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนด ก็จะสามารถนำมาเทียบโอนได้โดยไม่ต้องลงทะเบียนเรียนในวิชานั้นอีก

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอน

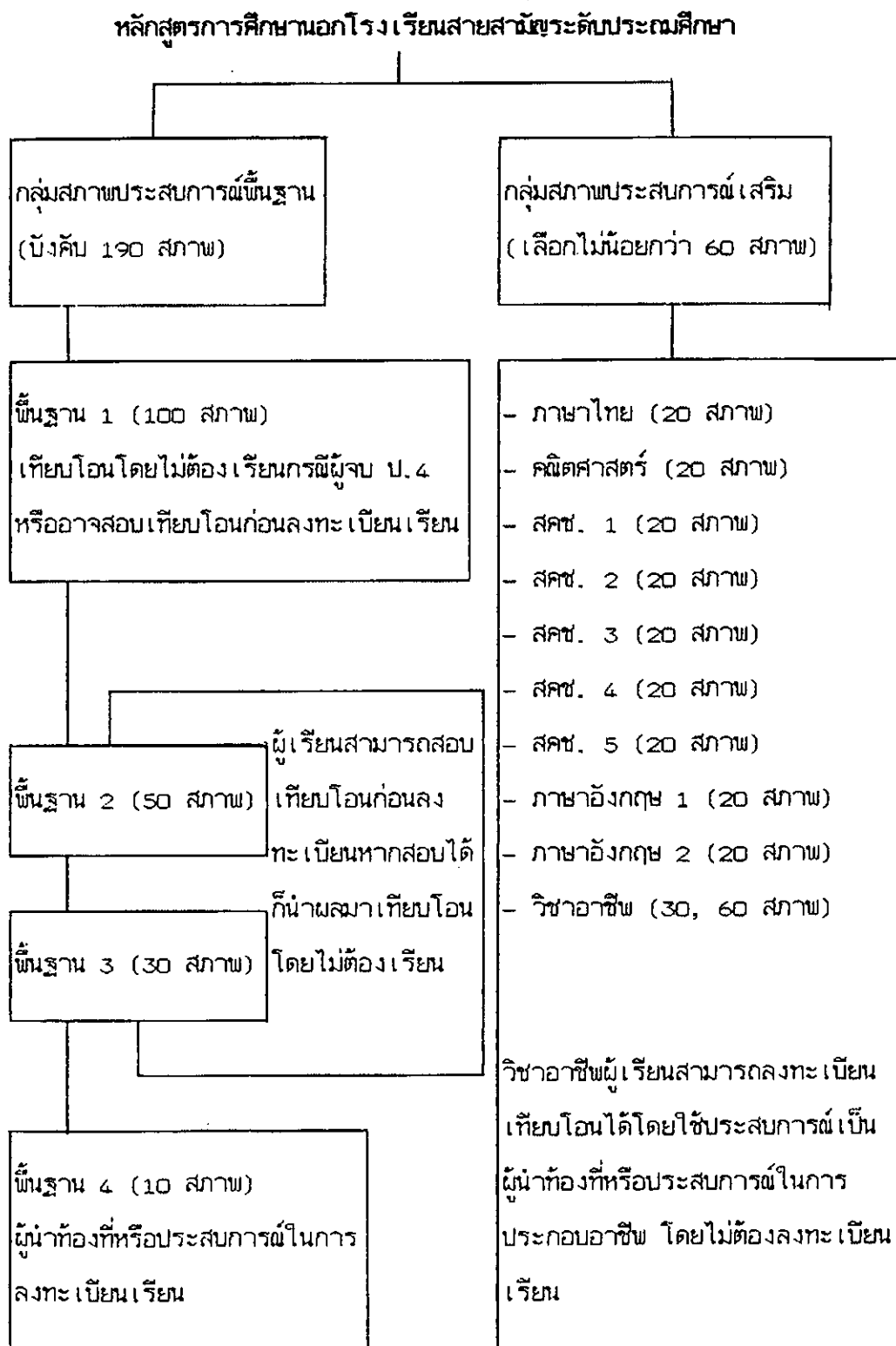
การจัดการเรียนการสอนให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการสภาตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้านมีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537 : (ก) : 47 - 55) ดังนี้

1. ใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหลัก

2. กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้เข้าถึงที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและได้รับการศึกษาอบรมทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนตามบทบาทภารกิจอย่างหลากหลาย ซึ่งความรู้ส่วนใหญ่มีเนื้อหาชัดเจนที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญในกลุ่มหรือหมวดวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต และวิชาอาชีพ ดังนั้นจึงเห็นควรให้นำความรู้ดังกล่าวมาเทียบโอนให้เป็นผลการเรียนตามหลักสูตรได้ จะทำให้ผู้เรียนเรียนเฉพาะที่จำเป็น และจบการศึกษาได้ในระยะเวลาอันสั้น

หลักสูตร

1. ระดับประถมศึกษา (ป.6) ใช้เวลาเรียนตามหลักสูตร 1 ปี 6 เดือนสำหรับ
กรณีผู้จบ ป.4 และหรือสามารถทดสอบความรู้ผ่านกลุ่มสภาพประสบการณ์พื้นฐานบังคับ 1-3
สามารถจบการศึกษาได้ภายใน 6 เดือน (1 ภาคเรียน)

ภาพประกอบ 1 : หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับประถมศึกษา

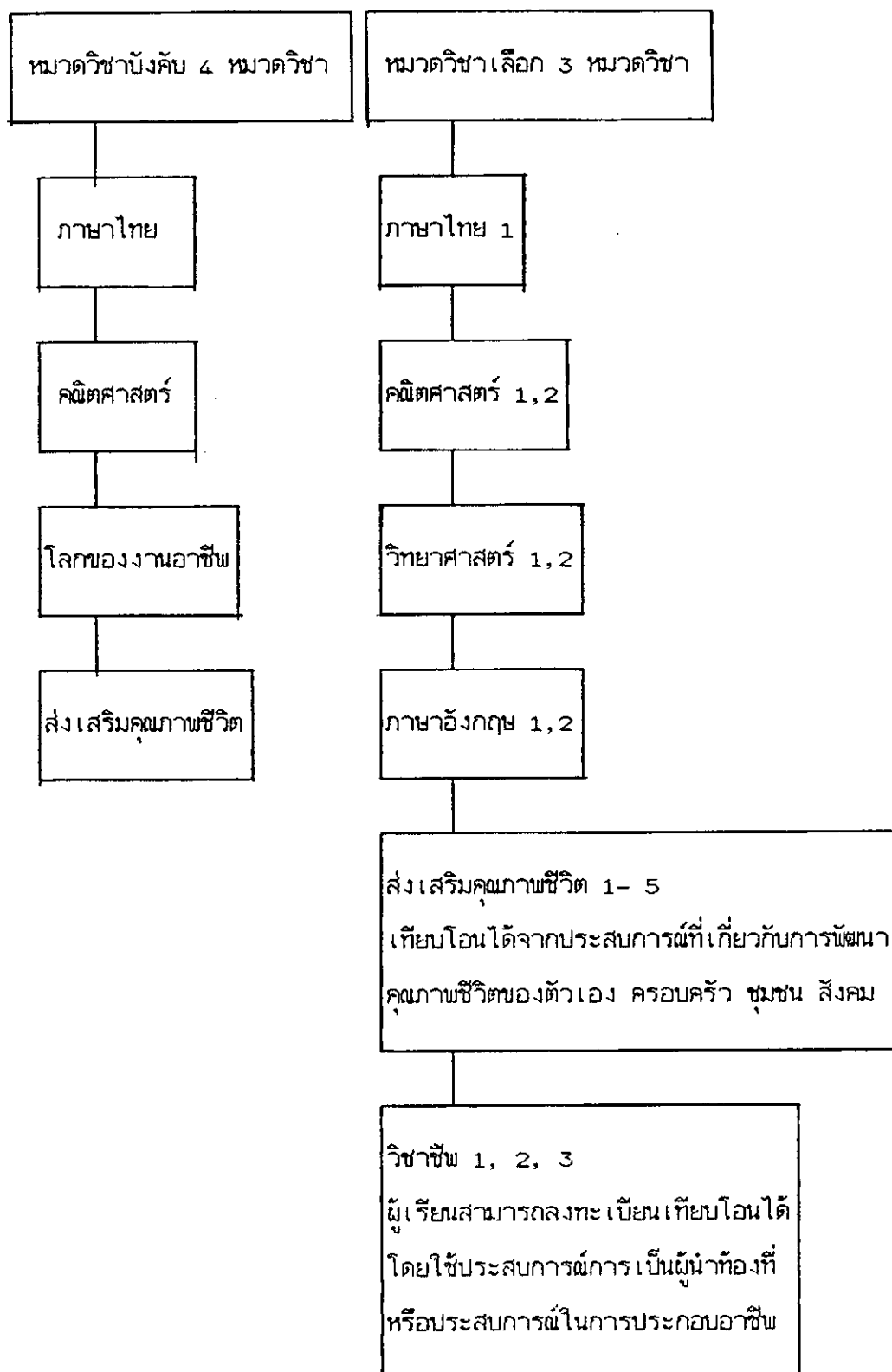
ที่มา : กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537:49

สรุป วิชาที่เรียนในระดับประถมศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ สามัญ อาชีพและคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นหลักสูตรที่บูรณาการ เนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันและเป็นหลักสูตรของการศึกษานอกโรงเรียนโดยเฉพาะเนื้อหาวิชานี้ดังนี้

- (1) สามัญ ได้แก่ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์
- (2) อาชีพ จะมีวิชาให้เลือกที่หลากหลาย
- (3) คุณภาพชีวิต ได้แก่
 - ชีวิตและครอบครัว เช่น อบรมเลี้ยงดูบุตร
 - สิ่งแวดล้อม
 - สังคมและการเมือง ประชาธิปไตย
 - วัฒนธรรม ซึ่งได้แก่วิถีชีวิตของคนในชุมชน
 - สุขภาพและพลานามัย

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ใช้เวลาเรียนตามหลักสูตรไม่น้อยกว่า 2 ปี สำหรับการฝึกผู้เรียนมีการเทียบโอนหรือโอนผลการเรียน สามารถจบก่อนกำหนดได้ภายในเวลา 1 ปี

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

ภาพประกอบ 2 : หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ที่มา : กรมการศึกษานอกโรงเรียน.2537:51

สรุป ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื้อหาวิชาที่เรียน แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

- (1) สามัญ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ
- (2) อาชีพ ได้แก่ เกษตรกรรม พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม คหกรรม

ศิลปหัตถกรรม

- (3) คุณภาพชีวิต ได้แก่ ชีวิตความเป็นอยู่ รักเมืองไทย พลังงานกับชีวิต

ท่องเที่ยวในโลกกว้าง ศิลปวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรมฯ

การเทียบโอนผลการเรียน

จากหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล และกรรมการหมู่บ้าน ที่ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐ และเอกชน และนอกจากนั้นยังมีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ ตลอดจนมีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้นจึงเห็นควรให้นำความรู้ที่ได้รับโดยเฉพาะในกลุ่มหรือหมวดวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต และวิชาชีพมาเทียบโอนให้เป็นผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป.6)

ก. วิชาบังคับ กลุ่มวิชา ผู้เรียนสามารถสอบเทียบโอนได้ 3 กลุ่มวิชา และต้องเรียนทุกคน 1 กลุ่มวิชาคือ

1. ผู้ที่ไม่จบ ป.4 มีสิทธิขอสอบเทียบโอนก่อนลงทะเบียนได้ในกลุ่มวิชาพื้นฐาน 1-3 หากสอบได้ก็ไม่ต้องลงทะเบียนเรียน
2. ผู้ที่จบ ป.4 และมีหลักฐานการศึกษามาแสดงเทียบโอนในพื้นฐาน 1 และมีสิทธิขอสอบเทียบโอนพื้นฐาน 2 และ 3 ได้ เช่นกัน

สำหรับพื้นฐาน 4 นักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนทุกคน

ข. วิชาเลือก โดยผู้เรียนต้องเลือกเรียนไม่น้อย 60 สภาว ซึ่งการเทียบโอนวิชาเลือกนี้ ผู้นำท้องถิ่นสามารถขอเทียบโอนในกลุ่มวิชาอาชีพได้ทั้ง 60 สภาว หากเทียบโอนได้ก็ไม่ต้องลงทะเบียนเรียนวิธีการเทียบโอนผลการเรียนวิชาชีพสำหรับผู้นำท้องถิ่นมีการเทียบโอนได้ 2 ลักษณะดังนี้

1. เทียบโอนตามเกณฑ์การเทียบโอนวิชาชีพตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ปกติ มี 5 วิธี คือ

1.1 เทียบโอนผลการเรียนจากแหล่งวิทยาการคือ แหล่งศึกษาอื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ รับรอง

1.2 เทียบโอนจากสถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ

1.3 เทียบโอนจากประสบการณ์วิชาชีพที่มีอยู่

1.4 เทียบโอนจากการประกอบอาชีพ

1.5 เทียบโอนจากการจัดทำโครงการประกอบอาชีพ

2. เทียบโอนตามเกณฑ์การเทียบโอนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่เพิ่มเติมเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มี 2 วิธี คือ

2.1 เทียบโอนจากระยะเวลาที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสภาตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน

2.1.1 ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีประสบการณ์ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป ต่อเนื่องกัน สามารถเทียบโอนวิชาอาชีพได้ 60 สภา

2.1.2 ตำแหน่งแพทย์ประจำตำบล/สารวัตรกำนัน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน/กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสภาตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน มีประสบการณ์ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปต่อเนื่องกัน สามารถเทียบโอนวิชาอาชีพได้ 60 สภา

2.2 เทียบโอนจากประสบการณ์และความสามารถพิเศษ เช่น การมีผลงานจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ หรือเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาชุมชนในกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง หรือ รับรางวัลดีเด่นต่าง ๆ สามารถนำประสบการณ์และความสามารถพิเศษนั้นมาเทียบโอนวิชาอาชีพได้ 60 สภา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ก. วิชาบังคับ มี 4 หมวดวิชา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ โลภของงานอาชีพ และส่งเสริมคุณภาพชีวิต ซึ่งผู้นำท้องถิ่นต้องเรียนทุกคน

ข. วิชาเลือก ซึ่งมีวิชาให้เลือกเรียนหลายหมวดวิชา คือ ภาษาไทย ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 1-5 คณิตศาสตร์ 1,2 วิทยาศาสตร์ 1,2 ภาษาอังกฤษ 1,2 และวิชาอาชีพ โดยผู้เรียนต้องเลือกเรียนไม่น้อยกว่า 3 หมวดวิชา ผู้นำท้องถิ่นที่สามารถขอเทียบโอนในหมวดวิชาได้ทั้ง 3 หมวดวิชา

วิธีการเทียบโอนผลการเรียนวิชาอาชีพ

สำหรับผู้เข้าท้องถิ่นที่มีการเทียบโอนได้ 2 ลักษณะ เช่นเดียวกันกับการเทียบโอนในระดับประถมศึกษา คือ

1. เทียบโอนตามเกณฑ์การเทียบโอนวิชาชีพตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญปกติ 5 วิธี (เช่นเดียวกันกับระดับประถมศึกษาดังที่ได้กล่าวไปแล้ว)
2. เทียบโอนตามเกณฑ์การเทียบโอนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่เพิ่มเติมเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นมี 2 วิธี คือ

2.1 ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

1. มีประสบการณ์ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไปต่อเนื่องกันเทียบโอนวิชาชีพ (เลือก) ได้ 1 หมวดวิชา ถ้ามีการเทียบโอนในระดับประถมศึกษาแล้วจะนำมาเทียบโอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอีกไม่ได้

2. มีประสบการณ์ตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไปต่อเนื่องกันเทียบโอนวิชาอาชีพ (เลือก) ได้ 2 หมวดวิชา ถ้ามีการเทียบโอนผลการเรียนในระดับประถมศึกษาแล้วจะนำมาเทียบโอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอีกไม่ได้

2.2 ตำแหน่งแพทย์ประจำตำบล/สารวัตรกำนัน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน/กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสภาตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน

1. มีประสบการณ์ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปต่อเนื่องกันเทียบโอนวิชาอาชีพ (เลือก) ได้ 1 หมวดวิชา ถ้ามีการเทียบโอนในระดับประถมศึกษาแล้ว จะนำมาเทียบโอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอีกไม่ได้

2. มีประสบการณ์ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปต่อเนื่องกัน เทียบโอนอาชีพ (เลือก) ได้ 2 หมวดวิชา ถ้ามีการเทียบโอนผลการเรียนในระดับประถมศึกษาแล้วจะนำมาเทียบโอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอีกไม่ได้

2.3 เทียบโอนจากประสบการณ์และความสามารถพิเศษ เช่น การมีผลงานจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่หรือเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาชุมชนในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือได้รับรางวัลดีเด่นต่าง ๆ สามารถนำประสบการณ์และความสามารถพิเศษนั้นมาเทียบ โอนวิชาอาชีพได้ 1 หมวดวิชา .

วิธีการเทียบโอนผลการเรียนวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต

เทียบโอนโดยการเสนอผลการเข้าร่วมโครงการ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านหรือตำบล โดยเสนอแบบฟอร์มตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด โครงการหรือกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ การเป็นอาสาสมัครของผู้ไม่รู้หนังสือ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ โครงการพัฒนากนสาธารณะ โครงการส่งเสริมสนับสนุนสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ธรรมชาติ โครงการที่เกี่ยวกับสาธารณสุข โครงการที่เกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม โครงการพัฒนาประชาธิปไตย

การสมัครเรียน

1. คุณสมบัติของนักศึกษา ต้องเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และมีพื้นความรู้ ดังนี้

- 1.1 ระดับประถมศึกษา ไม่จำกัดพื้นความรู้
- 1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สอบได้วุฒิอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้
 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3 เดิม) หรือ
 - ประถมศึกษาปีที่ 7 (ป.7) หรือ
 - ประถมศึกษาปีที่ 6 (ป.6) หรือ
 - การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 หรือ
 - หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา หรือ
 - นานุกูลบัณฑิตปีที่ 3 หรือ
 - วุฒิอื่นที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้เทียบเท่าประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 หรือ
 - นักรรณชั้นเอก หรือธรรมศึกษา หรือใบรับรองวุฒิการสอบเทียบความรู้ชั้นมัธยมปีที่ 3 เพื่อสิทธิบางอย่าง

2. หลักฐานในการรับสมัคร

- 2.1 รูปถ่ายขนาด 3 x 4 ซม. จำนวน 3 รูป ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาถ่ายถ่ายไม่เกิน 6 เดือน (ใช้ติดใบสมัคร 1 รูป และบัตรประจำตัวนักศึกษา 2 รูป)
- 2.2 สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน พร้อมถ่ายเอกสารจำนวน 1 ชุด
- 2.3 หนังสือสำคัญแสดงคุณวุฒิ พร้อมถ่ายเอกสาร จำนวน 1 ชุด

- ระดับประถมศึกษา นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้มาก่อน เช่น โครงการพรรคเพื่อการเรียนรู้หนังสือแห่งชาติ (ครช.) การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน การศึกษา ผู้ใหญ่ ระดับที่ 2 หรือการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 2 หรือวุฒิการศึกษาที่มีศักดิ์และสิทธิ์เทียบเท่าประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการเทียบโอนผลการเรียน

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักฐานการศึกษาที่แสดงว่าเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มาแล้ว

3. การรับสมัครเป็นนักศึกษา

การขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาให้ขึ้นทะเบียนตามวิธีการและสถานที่ ที่สถานศึกษากำหนด และจะขึ้นทะเบียนได้เพียงสถานศึกษาเดียว หากประสงค์จะขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา ณ สถานศึกษาแห่งอื่นจะต้องลาออกจากสถานศึกษาเดิมก่อน มิฉะนั้นจะนำผลการเรียนมารวมกันเพื่อขอจบหลักสูตรไม่ได้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2536 : 6-7)

การพัฒนาสภาพการเป็นนักศึกษา

1. สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร
2. ลาออก (จากการเป็นนักศึกษา)
3. ตาย
4. ไม่ลงทะเบียนเพื่อรักษาสถานภาพนักศึกษา เป็นเวลา 6 ภาคเรียนปกติติดต่อกัน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การเรียนการสอนประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. การปฐมนิเทศ เมื่อนักศึกษาลงทะเบียนเรียนเรียบร้อยแล้ว สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษา ทั้งนี้ควรมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่กระทรวงหลัก ทุกระดับในจังหวัดเพื่อชี้แจงให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร กระบวนการเรียน การสอน การจัดการเรียน การพบกลุ่ม การประเมินผลการเรียนและการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งความร่วมมือและการสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ ต่อการจัดการเรียน การสอน

2. การพบกลุ่ม มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหการเรียนการสอนและเสริมความรู้ และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.1 วิธีการพบกลุ่ม ให้สถานศึกษาพิจารณากำหนดระยะเวลาการพบกลุ่มได้ตามความเหมาะสม โดยอาจดำเนินการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มได้ตามวิธีการและสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 พบกลุ่มภายหลังการประชุมกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ที่ว่าการอำเภอ หรือ

2.1.2 พบกลุ่มภายหลังการประชุมสภาตำบล หรือ

2.1.3 พบกลุ่มในวัน เวลาและสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม โดยครูประจำกลุ่มได้ทำความตกลงกับผู้เรียนร่วมกัน เป็นต้น

ในระหว่างการพบกลุ่มดังกล่าว ครูประจำกลุ่มจะต้องเป็นผู้นำให้เกิดกระบวนการกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหการเรียนรู้ การสอน และให้ความรู้ต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสริมความรู้ทั้งด้านวิชาการและการพัฒนาชุมชน โดยอาจจะเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้ความรู้เพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็น เช่น ปลัดอาวุโส พัฒนาการอำเภอ เกษตรอำเภอ ฯลฯ นอกจากนี้ ครูประจำกลุ่มจะต้องให้ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาการพบกลุ่มภาคทฤษฎี (การเป็นผู้นำ การเขียนแผน โครงการ ฯลฯ) ตามเกณฑ์การจัดกิจกรรมการพบกลุ่มที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

2.2 กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต หลังจากที่ครูประจำกลุ่มได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการเขียนโครงการ ฯลฯ แก่นักศึกษาแล้ว นักศึกษาจะต้องเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนงานการศึกษานอกโรงเรียนในชุมชนที่ตนรับผิดชอบ โดยให้หัวหน้าสถานศึกษาอนุมัติให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.2.1 จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตำบล/หมู่บ้านที่รับผิดชอบ

2.2.2 ปรับปรุงและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2.2.3 กิจกรรมอื่น ๆ ตามนโยบายของรัฐ

ทั้งนี้ โครงการ/กิจกรรมที่เสนอจะต้องใช้เวลา ดังนี้

- ระดับประถมศึกษา จะต้องใช้เวลาในการทำกิจกรรมไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง (คือกลุ่มสภาพประชากรพื้นฐาน 4 ภาคปฏิบัติ)

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะต้องใช้เวลาในการทำกิจกรรมไม่น้อยกว่า 42 ชั่วโมง (42 หน่วยกิจกรรม)

3. สื่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ เพื่อให้บรรลุตามหลักการ วัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น สื่อการเรียน การสอน เป็นปัจจัยสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องวางแผนจัดหา บริการ บำรุงรักษา อย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยสื่อต่าง ๆ ดังนี้

3.1 สื่อหลัก ได้แก่ ครูประจำกลุ่ม แบบเรียน หรือชุดการเรียน และรายการวิทยุเพื่อการศึกษาร่วมตารางออกอากาศ (ก้าม)

3.2 สื่อเสริม ได้แก่ หนังสือวารสาร เอกสาร สิ่งพิมพ์ ที่ส่วนราชการ และภาคเอกชนจัดทำขึ้น ตลับแถบบันทึกเสียง วิดีโอเทปโทรทัศน์ รายการโทรทัศน์ วิทยากร

การประเมินผล

การประเมินผลการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2531 และหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ดังนี้

1. ให้สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการเรียนรู้
2. ระดับประถมศึกษา ให้ประเมินผลการเรียนรู้เป็นรายกลุ่มสภาพประสบการณ์พื้นฐานหรือวิชา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประเมินผลการเรียนรู้เป็นหมวดวิชา ทั้งนี้ทั้ง 2 ระดับ ต้องประเมินให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มสภาพประสบการณ์พื้นฐานหรือหมวดวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้

3. ให้มีการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อทราบความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนอย่างต่อเนื่อง โดย

- ประเมินผลก่อนเรียน เพื่อศึกษาความสนใจความถนัด ความพร้อมและพื้นฐานความรู้ของนักศึกษา
- ประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ทำการประเมินผลเป็นระยะ ๆ โดยให้มีการประเมินเมื่อจบ เนื้อหาแต่ละตอน แต่ละเรื่อง ให้กลมกลืนกับกิจกรรมการเรียนการสอน และผลที่ได้จากการประเมินนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของคะแนนระหว่างภาคเรียน

4. การตัดสินผลการเรียน ให้นำคะแนนระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนรวมกัน โดยถือเกณฑ์ได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 จึงจะถือว่าสอบได้ โดยให้ระดับผลการเรียนเป็นไปตามวิธีการประเมินผลการเรียน ข้อ 4 ทั้งนี้ นักศึกษาจะต้องเข้ารับการประเมินผลปลายภาคเรียนด้วย

5. หมวดวิชาใดที่นักศึกษาได้ผลการเรียน 1-4 ให้ถือว่าสอบหมวดวิชานั้นได้

6. นักศึกษามีสิทธิ์เข้าสอบปลายภาคเรียนจะต้องมีเวลาพบกลุ่มตามเกณฑ์การจัดกิจกรรมการพบกลุ่มตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

7. นักศึกษาที่ไม่เข้าสอบปลายภาคเรียน ให้ผลการเรียน "0"

8. การเปลี่ยนระดับผลการเรียน "0" ให้ นักศึกษาลงทะเบียนเรียนใหม่ในหมวดวิชาเดิมหรือเปลี่ยนหมวดวิชา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตรและเกณฑ์การจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

นักศึกษาจะได้รับการอนุมัติให้จบหลักสูตร ดังนี้

1. นักศึกษาระดับประถมศึกษาจะต้องสอบไล่ได้กลุ่มสภาพประสบการณ์พื้นฐาน (บังคับ) 190 สภาพ และสอบได้กลุ่มสภาพประสบการณ์เสริม (เลือก) ไม่น้อยกว่า 60 สภาพ

2. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สอบได้หมวดวิชาบังคับ 4 หมวดวิชาและหมวดวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 3 หมวดวิชา

3. ต้องผ่านเกณฑ์การพบกลุ่มและกิจกรรมการพบกลุ่มตามระเบียบกิจกรรมการพบกลุ่มกำหนด

4. หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียนและการจบหลักสูตร

ศักดิ์และสิทธิ์ของผู้สำเร็จการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2531 หรือหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 จะได้รับประกาศนียบัตรและระเบียบแสดงผลการเรียนเพื่อใช้เป็นหลักฐานทางการศึกษาซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เท่าเทียมกับผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในระบบโรงเรียนทุกประการ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2536 : 10-15)

การศึกษาทางไกล

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้แตกต่างกันดังนี้ กร สภาว (2529 : 57) กล่าวว่า การศึกษาทางไกล (Distance Education) หมายถึง การศึกษาที่ผู้เรียนกับผู้สอนจะอยู่ห่างไกลกัน แต่สามารถจะทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้โดยอาศัยสื่อการเรียนการสอนหลาย ๆ ประเภท วิจิตร ภักดีรัตน์ (2530 : 9) กล่าวว่า การศึกษาทางไกล คือ การศึกษาที่มีระยะทางระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนกับผู้สอนอยู่คนละทางไม่ว่าใกล้หรือไกล จึงจำเป็นที่จะต้องใช้สื่อหรือระบบวิธีที่ทำให้รู้สึกเหมือนใกล้ชิดซึ่งกันและกัน เขียรศรี วิวิธสิริ (2530 : 30) กล่าวว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนด้วยตนเองอย่างอิสระ และทำกิจกรรมโดยอาศัยสื่อทางไกลแบบต่าง ๆ

จากความหมายของการศึกษาทางไกล ตามทัศนะที่นักศึกษากล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ห่างไกลกันโดยที่ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้โดยอาศัยสื่อทางไกลแบบประสม

สื่อการเรียน

สื่อเป็นคำที่มาจากภาษาละตินว่า medium แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า Between หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่บรรจุข้อมูล เพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสามารถสื่อสารกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เมื่อมีการนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนจึงเรียกว่า สื่อการเรียนการสอน (Instructional Media) (รัตนา พุ่มไพศาล. 2528 : 5)

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนไว้มากมายดังนี้ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526 : 4) กล่าวว่า สื่อการเรียน หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นตัวกลางในกระบวนการจัดการเรียนการสอนหรือการสื่อสารในการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสมบูรณ์หมาย เขียรศรี วิวิธสิริ (2530 : 64) กล่าวว่า สื่อการเรียน หมายถึง ตัวกลางหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการถ่ายทอดความรู้ของครูถึงผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้เป็นอย่างดี รัตนา พุ่มไพศาล (2528 : 5) กล่าวว่า สื่อการเรียน หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอน หรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามที่ตั้งไว้ในจุดมุ่งหมาย

จากความหมายของสื่อการเรียน ตามทัศนคติที่นักการศึกษากล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า สื่อการเรียน หมายถึง ตัวกลางที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อทำให้ผู้สอน และผู้เรียน เข้าใจสิ่งที่ถ่ายทอดซึ่งกันและกันได้ผลดีตรงตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน

1. ความสำคัญของสื่อเพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียน ความสำคัญของสื่อเพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียนมี 3 ประการ ได้แก่

1.1 คุณค่าทางวิชาการ สื่อการศึกษานอกโรงเรียนทำให้ผู้เรียนได้รับ ประสพการณ์โดยตรง มีผลการเรียนที่ดีกว่าการไม่ใช้สื่อ ผู้เรียนจะเข้าใจความหมายได้กว้าง- ขวาง ส่งเสริมความคิดและการแก้ปัญหาให้ประสพการณ์ที่เป็นจริงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ ถูกต้อง จดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มาก และจำได้นาน รวมทั้งช่วยเพิ่มทักษะในการเรียนรู้ด้วย

1.2 คุณค่าทางด้านจิตวิทยา สื่อการศึกษานอกโรงเรียนทำให้ผู้เรียนเกิด ความสนใจต้องการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ทำให้มีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจ

1.3 คุณค่าทางด้านเศรษฐกิจ สื่อการศึกษานอกโรงเรียนทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ ได้มาก และรวดเร็ว เป็นการประหยัดเวลา สามารถเอาชนะข้อจำกัดเกี่ยวกับสถานที่ เวลา และระยะทางได้ สื่อการศึกษานอกโรงเรียนสามารถส่งไปได้ทุกแห่งทั่วประเทศ เป็นการ กระจายโอกาสและให้ความเป็นธรรมทางการศึกษา (รัตนา พุ่มไพศาล. 2528 : 12)

สื่อการเรียนนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสถาบันการศึกษาและสำหรับสังคม ทัวไป เนื่องจากสื่อการเรียนเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด เผยแพร่ความรู้ ความคิด ศิลปวิทยา เทคโนโลยี ความชำนาญ วัฒนธรรมจากครูผู้ให้ความรู้ หรือจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ชำนาญการไปยัง นักศึกษาผู้เรียน และประชาชนทั่วไป ทั้งในเมืองและในชนบท การใช้สื่อการเรียนที่เหมาะสม และกว้างขวางอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้อาสาสามารถขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น และสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้รวดเร็วขึ้น (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2531 : 9)

ดังนั้นการศึกษาทางไกลจึงเป็นการศึกษาที่ยึดหลักการผสมผสานระหว่างสังคม การเรียนรู้ และสังคมเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้าด้วยกัน โดยการเรียนการสอนจะอาศัยสื่อ การเรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ส่วนใหญ่จึงเกิดจากสื่อประสมที่ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองใน เวลาและสถานที่ที่สะดวก (เชียรศรี วิวิธสิริ. 2530 : 30)

วิธีเรียนทางไกล

เป็นวิธีเรียนที่ผู้สอนกับผู้เรียนอยู่คนละแห่ง เหมาะสำหรับผู้เรียนที่มีภารกิจไม่มีเวลา มาเข้าชั้นเรียนได้ ในกรณีที่ผู้เรียนอยู่ห่างไกลและอาศัยอยู่ในชนบทเมื่อลงทะเบียนกับสถานศึกษา หรือครูประจำกลุ่มแล้ว ก็สามารถศึกษาด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ เช่น ตำราเรียน คู่มือ แบบฝึกหัด รายการวิทยุ เทปบันทึกเสียง และแบบฝึกหัดโต้ตอบทางไปรษณีย์ รวมทั้งรายการ โทรทัศน์ การเรียนแบบทางไกล ผู้เรียนจะต้อง "พบกลุ่ม" เพื่อทำกิจกรรมกลุ่มตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมงหรืออาจจะจัดให้มีการพบกันตามเวลาที่เหมาะสมโดยมีจำนวนชั่วโมงที่พบกลุ่มไม่น้อยกว่าที่หลักสูตรในแต่ละระดับได้ระบุไว้

ดังนั้นวิธีเรียนทางไกล สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่ผู้เรียนก็คือ สื่อการเรียน ซึ่งสามารถแยกออกเป็น 3 พวกใหญ่ ๆ ดังนี้ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 6)

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่

1.1 แบบเรียน เป็นแบบเรียนที่ใช้ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ประกอบด้วย บทเรียน แบบฝึกหัด โดยผู้เรียนสามารถพิจารณาเลือกใช้ให้ตรงกับวิชาที่ลงทะเบียนในแต่ละภาคเรียน ส่วนใหญ่ในบทเรียนจะกำหนดวัตถุประสงค์ ความมุ่งหมาย เนื้อหา การแนะนำหนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติม และมีแบบฝึกหัดท้ายบทด้วย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองโดยกำหนดเวลาในแต่ละภาคเรียนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบบทเรียนนั้น ๆ ในระหว่างภาคเรียนจะกำหนดให้ผู้เรียนพบกลุ่มเพื่อนำปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาบทเรียน และทำแบบฝึกหัดมาปรึกษาหารือกับครูประจำกลุ่ม พร้อมทั้งได้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์การศึกษาด้วยตนเองร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ในกลุ่มด้วย

1.2 แบบฝึกหัด เป็นแบบฝึกหัดซึ่งรวมอยู่กับแบบเรียนที่ใช้ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน

1.3 เอกสารเสริม เป็นเอกสารเพิ่มเติมสำหรับค้นคว้าข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลง โดยจัดทำขึ้นเพิ่มเติม หรือได้รับจากหน่วยงานเอกชนและหน่วยงานของรัฐ เอกสารเสริมนี้จะส่งไปไว้ที่แหล่งความรู้หรือห้องสมุดประชาชน

1.4 ชุดการเรียน เป็นสื่อเอกสารที่ใช้ศึกษาได้ด้วยตนเอง และอาจมีสื่ออื่นประกอบด้วยก็ได้ เช่น เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ เป็นต้น ซึ่งจะรวมอยู่ในชุดเดียวกัน ชุดการเรียนจะส่งผ่านครูประจำกลุ่ม ส่งทางไปรษณีย์ ส่งไปเก็บไว้ที่ศูนย์การเรียนรู้ให้ร้านค้าเป็นตัวแทนจำหน่าย หรือส่งผ่านครูอาสาสมัครเพื่อบริการแก่นักศึกษาต่อไป

1.5 ตารางออกอากาศ เป็นตารางที่แสดงเวลา วิชา เรื่องที่ส่งออกอากาศ ในรายการวิทยุหรือรายการโทรทัศน์ โดยแจกให้นักศึกษาตอนลงทะเบียน หรือตอนรับชุดการเรียน หรือติดประกาศไว้ที่แหล่งความรู้หรือห้องสมุดประชาชน

สื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิดที่กล่ามาข้างต้นนี้ล้วนเป็นสื่อที่สำคัญที่สุดในการให้การศึกษา นอก-โรงเรียน วิธีเรียนทางไกลทั้งจากคุณลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละประเภท และที่สำคัญที่สุด คือ เป็นสื่อป้องกันการลืมหนังสือที่ต้องใช้กันมาก และสะดวกที่สุดในการเสริมทักษะการอ่าน เขียนซึ่งเป็นพื้นฐานของการแสวงหาความรู้ในระดับสูงขึ้น

2. สื่อโสตทัศน ได้แก่

2.1 รายการวิทยุเพื่อการศึกษา เป็นรายการวิทยุเพื่อการศึกษาสำหรับนักศึกษาทางไกล โดยจะออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีสถานีเครือข่าย 11 สถานี รัศมีการรับฟังครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 90 ของประเทศไทย โดยจัดสรรเวลาออกอากาศสัปดาห์ละ 20 ชั่วโมง

การฟังรายการวิทยุเพื่อการศึกษาเป็นหัวใจที่สำคัญหนึ่งในการเรียนการสอนแบบทางไกล รายการที่ออกอากาศส่วนใหญ่เป็นกรณีตัวอย่างเหตุการณ์ที่เป็นสภาพชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในสังคม การออกอากาศได้ใช้วิทยุศึกษาในส่วนกลางโดยศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา และในส่วนภูมิภาคได้ใช้สถานีวิทยุแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา (เครือข่าย 2) และสถานีวิทยุในท้องถิ่น มีการจัดรายการเพื่อออกอากาศทุกสัปดาห์ ผู้เรียนสามารถทราบระยะเวลาและเนื้อหาที่ออกอากาศจากสถานศึกษาและครูประจำกลุ่มที่ดูแลอยู่

2.2 เทปบันทึกเสียงรายการวิทยุเพื่อการศึกษา เป็นเทปบันทึกเสียงที่บันทึกรายการวิทยุเพื่อการศึกษาทางไกล โดยส่งเทปบันทึกเสียงไปไว้ที่ศูนย์การเรียน หรือให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคบริการอัดสำเนาให้นักศึกษาตามที่ต้องการ

2.3 รายการโทรทัศน์ศึกษา เป็นรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับนักศึกษาออกอากาศโดยใช้สถานีวิทยุและโทรทัศน์ช่อง 11 สัปดาห์ละ 15 ชั่วโมง โดยมอบหมายให้ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการผลิตรายการดังกล่าว

2.4 เทปบันทึกภาพรายการโทรทัศน์ศึกษา (Video) เป็นเทปบันทึกภาพรายการโทรทัศน์ศึกษาหรือเทปบันทึกภาพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งรายการที่ให้ความรู้และเสริมความรู้โดยจะส่งไปไว้ที่ศูนย์การเรียน หรือจัดบริการหมุนเวียนไปตามศูนย์การเรียน โดย

เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และอาจบริการอัดสำเนาโดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค

เทปบันทึกภาพรายการโทรทัศน์ศึกษานี้ มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาออกโรงเรียน เนื่องจากความสะดวกรวดเร็วในการผลิต ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้พื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่อง การเพิ่มพูนทักษะอาชีพ หรือการให้ข่าวสารข้อมูล เทปบันทึกภาพจะให้ทั้งภาพและเสียงบรรยายที่ผู้สนใจกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนจะติดตามเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกสบาย การให้ความรู้เชิงทักษะทั้งคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จะมีภาพประกอบทำให้ผู้สนใจสามารถติดตามทำความเข้าใจได้

2.5 สไลด์ (slide) เป็นภาพนิ่งที่ใช้สร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักศึกษาจะจัดหมู่เรียนไปตามกลุ่มผู้เรียน หรือจัดไว้ที่ครูประจำกลุ่ม เพราะสไลด์เป็นสื่อที่สามารถจัดทำประกอบเอกสารสิ่งพิมพ์ หรือเทปเสียงเพื่อใช้ในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้

2.6 ชุดทดลอง/สาธิต เป็นอุปกรณ์ เครื่องมือ สารเคมีและหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทดลอง/สาธิตให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการเรียนวิชาต่าง ๆ โดยจะส่งไปไว้ที่ศูนย์การเรียนหรือหมู่เรียนไปตามกลุ่มผู้เรียนโดยเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ในปัจจุบันการใช้สื่อโสตทัศนในการจัดการศึกษาวิธีเรียนทางไกลนั้น ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการศึกษาค้นคว้า วิจัย ทดลอง พัฒนา ผลิตและบริการสื่อโสตทัศนแก่กลุ่มเป้าหมายและนักศึกษาทางไกล ดังนั้นจะเห็นว่าการศึกษาก้าวหน้าและไปรษณีย์จึงรู้จักกันในชื่อการศึกษาทางไกล ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงโครงสร้างใหม่ในการใช้สื่อมวลชนเป็นสื่อประสม มีการนำเอาวิทยุโทรทัศน์และวิดีโอเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

3. การพบกลุ่ม ผู้เรียนวิธีเรียนทางไกลต้องมาร่วมทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนซึ่งศึกษาจากแบบเรียน ฟังรายการวิทยุและมาร่วมแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการคิดมาแก้ปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน โดยมีครูประจำกลุ่มเป็นผู้ประสานงาน

3.1 หลักการพบกลุ่มของวิธีเรียนทางไกล หลักการพบกลุ่มของวิธีเรียนทางไกล คือ จัดให้สอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในเรื่อง คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น รู้จักปรับตัวเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและเนื้อหาของหลักการในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ที่ว่า "การจัดการศึกษาทุก

ระดับต้องมุ่งให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา รักการทำงาน และสนใจที่จะมีส่วนร่วม ในภารกิจของส่วนร่วม"

3.2 จุดมุ่งหมายของการพบกลุ่ม การพบกลุ่มวิธีเรียนทางไกลมีจุดมุ่งหมาย (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 37) ดังนี้

3.2.1 เพื่อแก้ปัญหการเรียนรู้จากบทเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มและการ พึ่งตนเอง

3.2.2 เพื่อฝึกทักษะ กระบวนการกลุ่ม การคิดและตัดสินใจ อย่างมี ระบบและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม

3.2.3 เพื่อประยุกต์ความรู้จากบทเรียนและประสบการณ์มาใช้กับปัญหา ในชีวิตประจำวันและสังคม

3.2.4 เพื่อร่วมหาแนวทางและปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพ จริยธรรม วัฒนธรรม และประเพณี

3.2.5 เพื่อใช้เป็นกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ทั่วไปตามหลักสูตร

3.3 ลักษณะการพบกลุ่ม การพบกลุ่มการศึกษาทางไกล มี 2 ประเภท คือ การพบกลุ่มย่อยและการพบกลุ่มใหญ่

การพบกลุ่มย่อย มี 3 ลักษณะคือ

ลักษณะที่ 1 พบกลุ่มสัปดาห์ละครั้ง ๆ ละ ไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง

ลักษณะที่ 2 พบกลุ่มรายบักษ์ ๆ ละ ครั้ง ๆ ละ ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

ลักษณะที่ 3 กลุ่มเดือนละครั้ง ๆ ละ 2 วัน วันละ ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

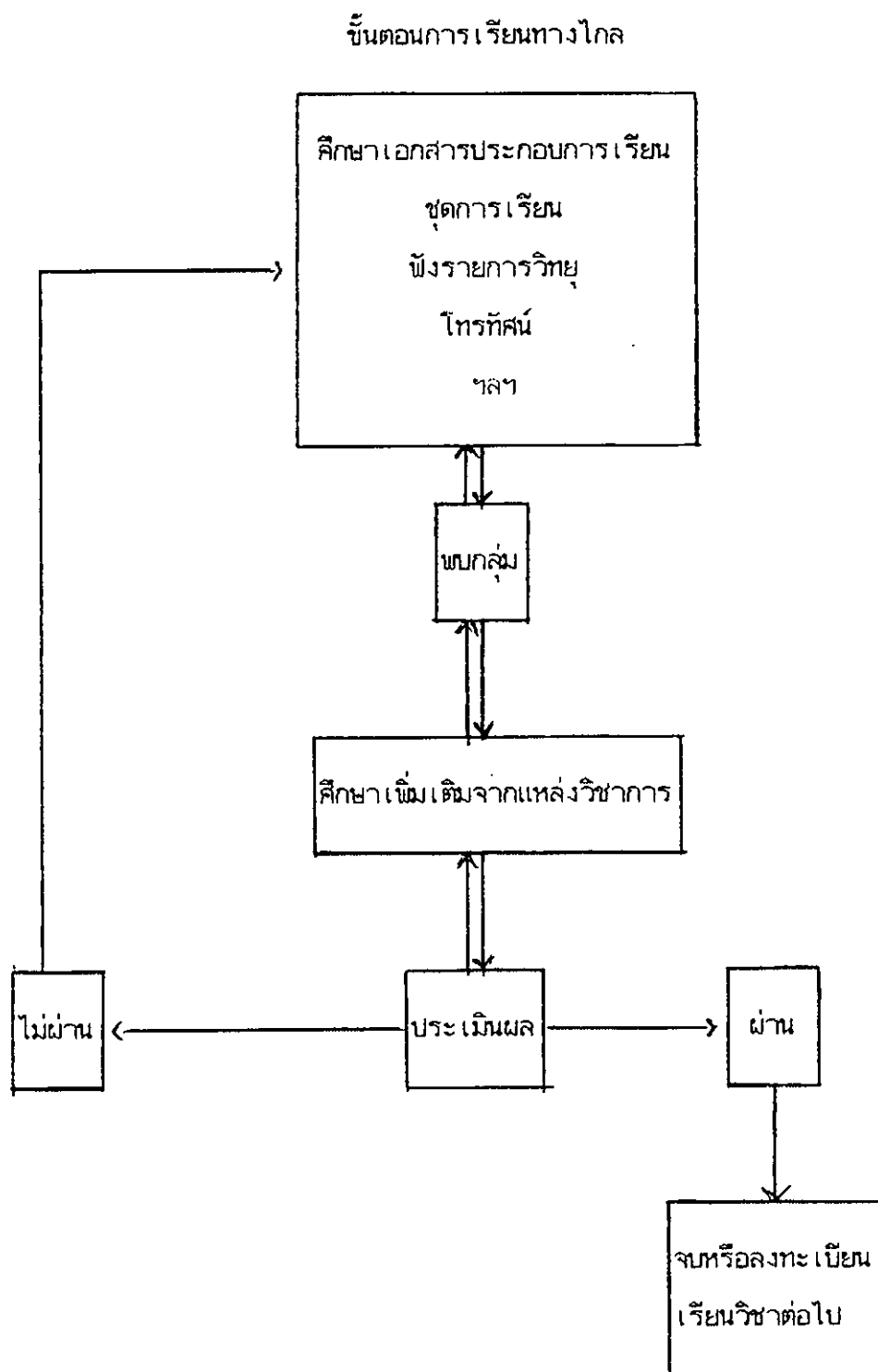
การพบกลุ่มตามปกติเป็นการพบกลุ่มลักษณะที่ 1 คือ พบกลุ่มรายสัปดาห์ ๆ ละครั้ง ๆ ละ ไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง ส่วนการพบกลุ่ม ลักษณะที่ 2 และ 3 เป็นการพบกลุ่มสำหรับผู้เรียนที่ไม่มีเวลามาพบกลุ่มตามปกติ ซึ่งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะเป็นผู้จัดการ พบกลุ่ม ทั้งสองประการนี้ และผู้เรียนที่จะขอพบกลุ่มประเภทนี้ได้ จะต้องได้รับความเห็นชอบจาก ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด นักศึกษาสามารถเลือกพบกลุ่มลักษณะใดได้เพียงลักษณะเดียว ในแต่ละภาคเรียน

ระยะเวลาในการพบกลุ่มแต่ละครั้ง แบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงแรก จัด กิจกรรมแก้ปัญหการเรียนรู้ ใช้เวลาประมาณร้อยละ 30 ช่วงหลัง จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคม เป็นกิจกรรมฝึกกระบวนการคิด แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น มีการอภิปรายปลูกฝังสร้างเสริม

คุณธรรม นันทนาการและการนำทเรียนไปใช้ กิจกรรมช่วงนี้ใช้เวลาประมาณร้อยละ 70 เวลาการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกลทั้งหมดในแต่ละภาคเรียนต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 หากนักศึกษาผู้ใดมีเวลาพบกลุ่มต่ำกว่าร้อยละ 75 ให้หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาการเข้าสอบปลายภาคเรียน

การพบกลุ่มใหญ่ จัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษามาฟังบรรยายพิเศษจากวิทยากร เพื่อเสริมความรู้เป็นหมวดวิชา ในการรวมกลุ่มจะต้องมีนักศึกษาไม่น้อยกว่า 50 คน โดยจัดพบกลุ่มเสริมความรู้ให้เดือนละ 1 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 3 ชั่วโมง ต่อหมวดวิชา นักศึกษาจะเข้าร่วมกลุ่มหรือไม่ก็ได้ตามอัธยาศัย

จากรายละเอียดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นว่าการเรียนวิธีทางไกลเป็นวิธีที่เหมาะสมแก่ผู้ที่มีภารกิจมากหรืออยู่ในชนบทห่างไกล ซึ่งไม่สามารถเรียนแบบในชั้นเรียนได้โดยผู้เรียนขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาและลงทะเบียนเรียนที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดแล้วศึกษาแบบเรียนแบบฝึกหัด เอกสารต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งรวมถึงการฟังบทเรียนทางวิทยุ การใช้วิดีโอเทปและการเข้าไปร่วมกิจกรรมพบกลุ่มตามที่กำหนด ดังนั้น การจัดการศึกษาวิธีเรียนทางไกลปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียนก็คือ สื่อการเรียน ซึ่งจะ เป็นตัวกลางที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกิดแนวคิดและสามารถนำความรู้ต่าง ๆ ไปพัฒนาให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี อาจจะกล่าวได้ว่า สื่อการเรียนคือหัวใจของการศึกษาทางไกล

ภาพประกอบ 3 : ขั้นตอนการเรียนรู้ทางไกล

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 7

จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนนั้น กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการคือ ผู้ใหญ่ ดังนั้น ครูประจำกลุ่มจำเป็นจะต้องทราบและเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นอย่างดี ซึ่งจะมีส่วนทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ ในที่นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และพิจารณา นำมาเสนอเฉพาะในส่วนที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

เกณฑ์ในการพิจารณาบุคคลที่มีลักษณะ เป็นผู้ใหญ่

นักการศึกษาผู้ใหญ่ไทย เช่น เขียวศรี วิจิตรสิริ และอุณา นพคุณ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2536 : 2) ได้กำหนดเกณฑ์พิจารณาบุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้ใหญ่ โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญอยู่ 3 ประการ ดังนี้

1. ลักษณะทางอายุ ในประเทศไทยนั้นทางกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ผู้ที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 15 (14 ปีบริบูรณ์) เข้าสู่ภาวะความเป็นผู้ใหญ่ โดยเปลี่ยนคำนำหน้าชื่อจาก ด.ช. เป็น นาย และจาก ด.ญ. เป็น น.ส. และการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนก็ใช้เกณฑ์ดังกล่าว สำหรับหน่วยราชการอื่น ๆ ก็มีเกณฑ์เกี่ยวกับอายุแตกต่างกันออกไป แล้วแต่ความเหมาะสมของกิจกรรมเหล่านั้น

2. ลักษณะทางอารมณ์และสติปัญญา นักจิตวิทยาพัฒนาการจะพิจารณาความเป็นผู้ใหญ่ โดยคำนึงว่าพิจารณาทางด้านจิตใจ ความพร้อมทางด้านสติปัญญาและความรับผิดชอบในการกิจที่ต้องใช้ทั้งด้านอารมณ์ และสมองควบคู่กัน ถ้าหากบุคคลใดมีความสามารถมากพอก็ยอมรับว่าเข้าสู่ภาวะความเป็นผู้ใหญ่แล้ว

3. ลักษณะของบทบาทหน้าที่ทางสังคมและการประกอบอาชีพ นับว่าเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาที่มีความสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะว่าผู้ใหญ่จะต้องมีรายได้จากการประกอบอาชีพที่แน่นอนมั่นคง และสามารถจะทำหน้าที่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยเริ่มจากการมีบทบาทในครอบครัว อาจจะเป็นพ่อ แม่ ทำหน้าที่พลเมืองดีในการเสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาล ตลอดจนบทบาทอื่น ๆ ในสังคม ความสามารถและจากความสนใจ

หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

การเรียนการสอนของนักเรียนในระบบมีความสลับซับซ้อนมากพออยู่แล้ว แต่การสอนผู้ใหญ่ที่อยู่นอกระบบยังมีความสลับซับซ้อนมากกว่าหลายเท่า เพราะว่าเป็นเด็กอยู่ในระบบโรงเรียนนั้นมีความพร้อมหลาย ๆ ด้าน วัยใกล้เคียงกัน มีพื้นฐานความรู้ และประสบการณ์

ใกล้เคียงกัน มีแรงจูงใจ หรือวัตถุประสงค์ในการเรียนคล้ายกัน ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ นอกจากจะมีความแตกต่างกันด้านวัยแล้ว ด้านความรู้ ประสบการณ์ ความสนใจก็ต่างกัน ตลอดจนจุดประสงค์ในการเรียนรู้ก็ต่างกันด้วย จะเห็นได้ว่าการสอนผู้ใหญ่มีความสลับซับซ้อนมากกว่า มีตัวแปรต่าง ๆ มากมาย ฉะนั้น ผู้สอนผู้ใหญ่จะต้องนำตัวแปรนี้ไปพิจารณาว่า ควรจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างไรจึงจะเหมาะสม

เชียร์สรี วิวิธสิริ (2534 : 138-139) ได้กล่าวถึงวิธีการให้ความรู้แก่ผู้ใหญ่ มีหลักสำคัญที่จะต้องพิจารณาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1. การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ (Motivation) แรงจูงใจเป็นสิ่งที่มียู่แล้วในผู้ใหญ่ เพียงแต่ว่าเรายังไม่รู้จักใช้ให้เหมาะสมเท่านั้น
2. การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียนรู้ (Capacity) บุคคลจะมีความสามารถแตกต่างกัน และความสามารถในการเรียนรู้จะเพิ่มมากขึ้นเมื่อมีอายุสูงขึ้น
3. การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีต (Past experiences) ผู้ใหญ่จะนำประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกันมาใช้ในการเรียนรู้ของตน
4. การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้เรียน ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีเมื่อมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้ปฏิบัติจริง ซึ่งก่อให้เกิดความสนใจในการที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ
5. ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีเมื่อเขาสนใจ และมีความต้องการที่จะเรียน
6. ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีเมื่อสิ่งที่เรียนนั้นมีความจำเป็น และเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ได้ทันที
7. ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีเมื่อบทเรียนนั้นสัมพันธ์กับสภาพปัญหาที่มีอยู่จริงในสังคม การได้มีโอกาสฝึกแก้ปัญหา (Problem solving) จะทำให้การเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น
8. ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดี เมื่อได้ใช้ความรู้ ความสามารถ ความถนัดและเวลาของตนอย่างเต็มที่
9. ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีในบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เป็นกันเอง และมีอิสระเสรีในการทำ
10. การสอนที่สอดคล้องกับลักษณะที่สำคัญเฉพาะของผู้ใหญ่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

11. ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบว่า ตนก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายมากน้อยแค่ไหน ควรปรับปรุงอย่างไรเป็น การทบทวนวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ด้วย

12. ผู้ใหญ่ต้องการแนะแนว มีใช้การสอน บอกให้จำหรือทำแบบทดสอบ

เทคนิคและวิธีการสอนผู้ใหญ่

โนลส์ (เชียร์ศรี วิจิตรศิริ. 2535 : 86-88 ; อ้างอิงมาจาก Knowles. 1962) เป็นมนุษยศาสตร์ "Andragogy" แปลว่า ศาสตร์และศิลป์ในการสอนผู้ใหญ่ เขากล่าวว่า ผู้เรียน จะเรียนได้มากที่สุดเมื่อวิธีการเรียนและเทคนิคการสอนทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการเรียนรู้ ด้วยตนเอง ฉะนั้น ผู้สอนจึงต้องหาเทคนิคที่ช่วยให้ผู้ใหญ่ได้สำรวจความต้องการของตนเอง วาง เป้าหมายของตัวเอง มีส่วนรับผิดชอบในการจัดและดำเนินประสบการณ์เรียนต่าง ๆ และประเมินผล หลักสูตร หรือโปรแกรมของตนเองด้วย โนลส์ยังกล่าวถึงลักษณะที่แตกต่างระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก 4 ด้าน คือ การเข้าใจตนเอง ประสบการณ์ ความพร้อมและการรู้คุณค่าของเวลา ส่วนศาสตร์ และศิลป์ในการสอนเด็ก หรือที่เรียกกันว่า Pedagogy จะเป็นลักษณะว่าเด็ก ๆ จะได้รับการ วางเงื่อนไขให้ได้รับการเรียนรู้ในลักษณะของการยึดเอาเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง (Subject-Centered) ในขณะที่ผู้ใหญ่มักจะใช้การเรียนรู้โดยอาศัยปัญหาเป็นศูนย์กลาง (Problem-Centered) ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดนี้เป็นผลลัพธ์มาจากความแตกต่างการเห็นคุณค่าของเวลานั้นเอง เด็กจะเรียนรู้โดยเห็นว่าการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์นั้น อาจจะเลื่อนหรือ ผลัดผ่อนไปก่อนได้ เช่น นักเรียนชั้นประถมเรียนรู้ไว้เพื่อจะนำไปใช้ได้บ้าง ในวัยรุ่น หรือ เพื่อจะสามารถเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมได้ ส่วนการเรียนระดับมัธยมเพื่อให้มีคุณสมบัติเข้าเรียน วิทยาลัย หรืออุดมศึกษาได้ และการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ก็เพื่อจะเป็นพื้นฐานในการ ทำงาน และประกอบอาชีพหรือสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

ตรงกันข้ามกับผู้ใหญ่เข้ามาเรียนและยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการศึกษา ก็เพราะว่า เขาขาดความรู้และประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาคือปัจจุบัน ดังนั้น ผู้ใหญ่จึงต้องการที่จะนำไป ใช้ในอนาคตอันใกล้หรือโดยเร็วที่สุด ซึ่งหมายความว่าต้องการนำเอาไปใช้อย่างปัจจุบันทันที กันใด ดังนั้น ผู้ใหญ่จึงต้องการได้รับการเรียนรู้โดยอาศัยปัญหาเป็นศูนย์กลางของการเรียน การสอน

โนลส์ (สัทธน์ วัฒนวงศ์. 2524 : 59-60 ; อ้างอิงมาจาก Knowles. 1954) ได้เสนอแนวคิดสำหรับผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ผู้สอนควรเรียนรู้ความต้องการของผู้เรียน เพื่อจะได้เริ่มต้นกิจกรรมทั้งหลายให้สอดคล้องกับความต้องการนั้น ๆ
2. ผู้สอนควรจัดหน่วยการเรียนรู้โดยยึดหลักสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้ใหญ่เป็นสำคัญ มิใช่เน้นที่เนื้อหาวิชา
3. ผู้สอนต้องถือว่าประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่า ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์นั้น ๆ มาสัมพันธ์กับการเรียน
4. ผู้สอนต้องคำนึงว่าผู้ใหญ่ต้องการนำตัวเอง ไม่ใช่ให้ครูเป็นผู้นำหรือตัดสินใจ ผู้สอนควรร่วมในกระบวนการสืบหาหรือค้นหาคำตอบร่วมกับผู้เรียนมากกว่าเป็นผู้บอกหรือตัดสินใจให้ผู้เรียน
5. ผู้สอนต้องระลึกไว้เสมอว่า ผู้ใหญ่ที่มาเรียนมีความแตกต่างกันทั้งวัย ประสบการณ์ ความคิด ความสามารถ ดังนั้นต้องจัดเตรียมรูปแบบของการสอน เวลา สถานที่ที่เหมาะสม และให้ผู้ใหญ่ได้เรียนตามลำดับความสามารถของแต่ละคน

จากการที่ได้ทราบถึงลักษณะของผู้ใหญ่ หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไปแล้วนั้น ทำให้ได้ทราบว่า สภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีข้อบกพร่องที่เป็นข้อจำกัดอยู่หลายประการ ซึ่งนักศึกษาผู้ใหญ่อาจประสบความสำเร็จในการเรียนได้ หากได้รับการปฏิบัติจากครูผู้สอนตามแนวคิดของศาสตราจารย์คิดส์ (สัทธน์ วัฒนวงศ์. 2536 : 95-96 ; อ้างอิงมาจาก Kidd. 1973 : 67) ได้ให้ข้อเสนอแนะ และเสนอแนะไว้ดังนี้

1. โดยการเพิ่มระดับของการใช้สิ่งเร้าให้สูงมากขึ้นกว่าปกติ เช่นการให้แสงสว่างสำหรับพวกที่สายตาและการเลเห็นผิดปกติ
2. โดยการให้นักศึกษาผู้ใหญ่มีเวลาได้เรียนรู้เนื้อหาวิชามาก่อนล่วงหน้า หรือการให้อ่านมาก่อน เพื่อช่วยให้ทราบถึงสภาพการณ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ
3. อนุญาตให้ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ไปตามความสามารถของตนเอง
4. พยายามให้ผู้เรียนได้ทราบผลของการเรียนรู้ในทันทีทันใด
5. พยายามขจัดและลดองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความไม่สบาย ความเหน็ดเหนื่อย ความเคร่งเครียด

6. การให้แรงเสริม (Reinforcement) แก่พฤติกรรมทั้งหลายที่ประสบผลสำเร็จ
7. ช่วยกระตุ้นและสนับสนุนให้แต่ละบุคคลพยายามเพิ่มการช่วยเหลือตนเอง หรือการจัดการในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-managing)

โรเจอร์ส (สัทธน์ วัฒนวงศ์. 2536 : 179-180 ; อ้างอิงมาจาก Roger. 1986) ได้ให้แนวทางการคิดเกี่ยวกับการสอนว่า จุดหมายของการศึกษาควรจะเป็นการอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้ (Facilitator of Learning) และยังได้กล่าวถึงบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างผู้อำนวยความสะดวกกับผู้เรียนว่า ขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้อำนวยความสะดวก

3 ประการ คือ

1. การให้ความไว้วางใจ และการยอมรับในตัวผู้เรียน
2. การมีความจริงใจต่อผู้เรียน
3. การมีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ รวมทั้งการตั้งใจฟังผู้เรียนพูด

จากจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ กล่าวโดยสรุป คือ ผู้ใหญ่มีความพร้อมในการเรียนรู้ และจะเรียนรู้เมื่อเขามีความต้องการ สิ่งที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จะได้รับความสนใจมาก วิธีการเรียนรู้ที่ดีที่สุดก็คือ การเรียนรู้ด้วยการกระทำ ส่วนบรรยากาศในการเรียนรู้ ควรจะมีความเป็นกันเอง และผู้จัดหรือผู้แนะนำควรจะต้องศึกษาความต้องการ ความสนใจของผู้ใหญ่ เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วิรัชกร บุญยะไวโรจน์ (2528 : ง-ฉ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่มีต่อสื่อเสริมในระบบการสอนทางไกล ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยศึกษาจากบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2525 จำนวน 825 คน จำแนกเป็นบัณฑิตแขนงวิชาประถมศึกษา มัธยมศึกษา และบริหารการศึกษศึกษา พบว่าสื่อเสริมประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา และรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สามารถรับฟังและชมได้ทุกครั้ง เพราะไม่มีเวลาว่างต้องทำงานหรือทำกิจกรรมอื่น ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการออกอากาศคือ เวลา 18.00-20.00 นาฬิกา

สมคะเน คำจุน (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษานิสัยและความคิดเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่มีการสอนเสริมในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาที่มีอายุ และสถานภาพการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อุษา เทียนทอง (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตภาคกลาง พบว่า การจัดกิจกรรมการพบกลุ่มของครูประจำกลุ่มนั้น ผู้เรียนต้องการให้ครูประจำกลุ่มสอนเน้นเฉพาะวิชาการ เนื่องจากผู้เรียนอ่านคู่มือเรียนบางวิชาด้วยตนเองไม่เข้าใจและครูประจำกลุ่มขาดทักษะในการจัดกิจกรรมกลุ่ม

อุบล ทัศนโกวิท (2531 : 57) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริง กับสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง เกี่ยวกับการพบกลุ่มด้านครูประจำกลุ่มด้านผู้เรียน ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม และด้านสภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษาที่มีสภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่ม ด้านครูประจำกลุ่มและด้านผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านกิจกรรมการพบกลุ่มและด้านสภาพแวดล้อม นักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กนกพรรณ สุวรรณพิทักษ์ (2532 : 129) ได้ศึกษาสมรรถภาพที่พึงปรารถนาของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงปรารถนาของครูประจำกลุ่ม ระหว่างผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่ม และนักศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพทางด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสมรรถภาพทางด้านการสอนนั้น ความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ดำเนินงานกับครูประจำกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่ระหว่างผู้ดำเนินงานกับนักศึกษา ครูประจำกลุ่มกับนักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพทางด้านการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิรินาฏ ราชเดิม (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นในการพบกลุ่มของ นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 3 ที่มีต่อสภาพการพบกลุ่ม 4 ด้าน คือ ด้านบทบาทของครูประจำกลุ่ม ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมใน การพบกลุ่ม ด้านสภาพที่พบกลุ่ม และได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นในการพบกลุ่มทั้ง 4 ด้าน โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส และสถานภาพการทำงานตามอาชีพ พบว่า นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 นักศึกษาทางไกลที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นในการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาทางไกลที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นในการ พบกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาทางไกลที่มีสถานภาพการทำงาน ตามอาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นในการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุนันท์ นิลบุตร (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยศึกษาลักษณะการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นเอกสารการสอน และ แบบฝึกปฏิบัติของนักศึกษา และเปรียบเทียบลักษณะการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ของนักศึกษาตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรส พื้นความรู้เดิม สถานภาพการทำงาน และสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่า ก่อนการ ศึกษาเอกสาร นักศึกษามีเพศ สถานภาพสมรส พื้นความรู้เดิม สถานภาพการทำงาน และสาขา วิชาที่ศึกษาต่างกัน โดยส่วนรวมมีลักษณะการใช้เอกสารการสอนไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่มี อายุต่างกัน มีลักษณะการใช้เอกสารการสอนแตกต่างกันที่ระดับ .05 ระหว่างการศึกษาเอกสาร นักศึกษาที่มีอายุ สถานภาพสมรส พื้นความรู้เดิม และสถานภาพการทำงานต่างกัน โดยส่วนรวม มีลักษณะการใช้เอกสารการสอนไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่มีสาขาวิชาแตกต่างกัน มีลักษณะ การใช้แตกต่างกันที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีลักษณะการใช้เอกสารการสอนแตกต่าง กันที่ระดับ .01 หลังการศึกษาเอกสาร นักศึกษาที่มีอายุ สถานภาพสมรส พื้นความรู้เดิมและ สถานภาพการทำงานต่างกัน มีลักษณะการใช้เอกสารการสอนไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่มีเพศ ต่างกันมีลักษณะการใช้แตกต่างกันที่ระดับ .05 และนักศึกษามีสาขาวิชาแตกต่างกันที่ระดับ .01 นักศึกษาที่มีเพศมีลักษณะการใช้เอกสารการสอนแตกต่างกันที่ระดับ .05 ในการบันทึกข้อมูล การ ทำกิจกรรมและการทำแบบประเมินผลของนักศึกษาที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส พื้นความรู้เดิม สถานภาพการทำงานและสาขาวิชาที่ศึกษาต่างกันโดยส่วนรวมมีลักษณะการใช้แบบฝึกปฏิบัติไม่ แตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีลักษณะการใช้แบบฝึกปฏิบัติแตกต่างกันที่ระดับ .05

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (2533 : 47-65) ได้สำรวจการใช้สื่อการศึกษาทางไกล คือ สภาพการใช้สื่อ สื่อการศึกษาทางไกลผู้เรียนสามารถเลือกใช้ได้หลายลักษณะ แต่ผู้เรียนมักเลือกใช้ตามความสะดวกและใช้ได้ง่าย โดยเฉพาะสื่อแบบเรียน คู่มือแบบฝึกหัด และเอกสารเสริม ผู้เรียนจะใช้กันมาและให้ความสำคัญในสื่อลักษณะนี้สูง รองลงมาเป็นการพบกลุ่ม และฟังรายการวิทยุ ส่วนการใช้สื่อโสตทัศนอื่น ๆ เช่น การใช้สไลด์ รายการวีดิทัศน์ ประกอบ

งานวิจัยต่างประเทศ

พินเลย์ (อำนาจ วงษ์สมิง. 2531 : 32 ; อ้างอิงมาจาก Finley. 1958 : 1256-1269) ได้ศึกษาขอบเขตและประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมของวิทยาลัยในรัฐเพนซิลวาเนีย โดยใช้แบบทดสอบความคิดเห็นจากผู้บริหารและนักศึกษา 21 สถาบัน สอนถามผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา และสอบถามนักศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษา พบว่า ทั้งกลุ่มผู้บริหารและนักศึกษา มีความเห็นว่า การจัดดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาและบริหารงานด้านกิจกรรมนักศึกษาอยู่ในสภาพที่น่าพอใจ

เพอวิส (Purvis. 1980 : 163 - 175) ได้ศึกษานักหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิด พบว่า การที่ครูมีเอกสารประกอบการสอนอยู่แล้ว ทำให้ครูไม่ชวนขยายค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม และในบางครั้งผู้เรียนจะยึดมั่นเฉพาะเอกสารการสอนของมหาวิทยาลัย ทำให้ไม่รู้จักกว้าง ส่วนสื่อการเรียน ใช้สื่อประเภททางเดียว ผู้เรียนไม่มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นโต้ตอบได้ เป็นเหตุให้ผู้เรียนขาดทักษะในการแสดงออกทุกด้าน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ด้านการบรูณนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียน และการประเมินผลการเรียนแตกต่างกัน
2. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ด้านการบรูณนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียน และการประเมินผลการเรียนแตกต่างกัน

3. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ด้านการปฐมนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนแตกต่างกัน

4. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่มีระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ด้านการปฐมนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนแตกต่างกัน

5. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ด้านการปฐมนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดในการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ที่ลงทะเบียบเรียนตามหลักสูตรการศึกษาสายสามัญ ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2531 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ประจำปีการศึกษาที่ 1/2538 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในเขตภาคกลาง จำนวน 17 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) จำนวน 5,069 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มาโดยวิธีการสุ่มจากประชากรแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 349 คน โดยดำเนินการดังนี้

2.1 ภาคกลางมี 17 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) จำนวนผู้ลงทะเบียนเรียน 5,069 คน สุ่มอย่างง่ายจำนวนจังหวัดโดยวิธีจับสลากมาร้อยละ 50 ของ 17 จังหวัด ได้ 9 จังหวัด ดังนี้คือ จังหวัดอุทัยธานี สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม ปทุมธานี และนนทบุรี

2.2 จาก 9 จังหวัดที่จับสลากมาได้ เลือกสุ่มแบบเจาะจงโดยคัดเลือกเอาเฉพาะอำเภอที่มีกลุ่มผู้เรียน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ 20 อำเภอ และถือเอาผู้เรียนที่เป็นกำนันทุกคนใน 20 อำเภอนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างกำนันทั้งสิ้น 100 คน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่น เลือกสุ่มอย่างง่ายจาก 20 อำเภอ ดังกล่าวข้างต้น โดยจับสลากมาจังหวัดละ 1 อำเภอ ได้ 9 อำเภอ และถือเอาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่นทุกคนทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอนั้น เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่าง กำนัน 100 คน ผู้ใหญ่บ้าน 118 คน กลุ่มตัวอย่างผู้นำท้องถิ่น 131 คน รวมกลุ่มตัวอย่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นทั้งสิ้น 349 คน รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างแสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามจังหวัด อำเภอที่ตั้งของสถานที่พบกลุ่ม

จังหวัด/อำเภอที่ตั้ง ของสถานที่พบกลุ่ม	กำนัน		ผู้ใหญ่บ้าน		ผู้นำท้องถิ่น		รวมทั้งสิ้น
	ป.6	ม.ต้น	ป.6	ม.ต้น	ป.6	ม.ต้น	
1. อุทัยธานี							
อ. เมือง	6	2					8
อ.หนองฉาง	1	2					3
อ.บ้านไร่	1	1					2
อ.สว่างอารมณ์	1	1	11	2	20	5	40
2. สิงห์บุรี							
อ.อินทร์บุรี	3	3					6
อ.ค่ายบางระจัน	1	1					2
อ.บางระจัน	1	3	11	1	3	14	33
3. อ่างทอง							
อ.สามโก้	3	1					4
อ.วิเศษชัยชาญ	3	3	9	20	9	9	53

ตาราง 1 (ต่อ)

จังหวัด/อำเภอที่ตั้ง ของสถานที่พบกลุ่ม	กำนัน		ผู้ใหญ่บ้าน		ผู้นำท้องถิ่น		รวมทั้งสิ้น
	ป.6	ม. ต้น	ป.6	ม. ต้น	ป.6	ม. ต้น	
4. พระนครศรีอยุธยา							
อ. เสนา	2	3					5
อ. บางบาล	1	2					3
อ. นครหลวง	1	1					2
อ. ท่าเรือ	1	2	7	7	4	8	29
5. เพชรบุรี							
อ. บ้านลาด	1	7					8
อ. ท่าช้าง	4	1	6	3	11	7	32
6. ราชบุรี							
อ. จอมบึง	2	1	5	3	4	9	24
7. สมุทรสงคราม							
อ. บางคนที	8	4					12
อ. อัมพวา	10	8	10	6	4	3	41
8. นนทบุรี							
อ. ไทรน้อย	1	1	6	2	3	1	14
9. ปทุมธานี							
อ. รัษฎบุรี	1	1	4	5	4	13	28
รวม	52	48	69	49	62	69	349

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน โครงการยกระดับความรู้พื้นฐานของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นในด้านการปฐมนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน ของผู้เรียนใน 4 ด้าน คือการปฐมนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา และข้อเสนอแนะที่ต่อการเรียน โครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Form)

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อให้การสร้างเครื่องมือมีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่ต้องการศึกษา

2. ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยวิธีเรียนทางไกลของ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน และสัมภาษณ์ผู้เรียนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับ
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการโครงการนี้ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการ
สร้างแบบสอบถาม

3. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท
(Likert Scale)

4. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 1-3 มาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของ
ผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานทั้ง 4 ด้าน

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอประธานกรรมการควบคุมบริหารนิพนธ์และผู้
เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้โดยให้
ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์เป็นการหาความเที่ยงตรง

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
และผู้นำท้องถิ่นในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 30 คน ในจังหวัดสมุทรสาคร แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์
หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient)
ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ขอให้ออกหนังสือ
รับรองถึงหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
จากกลุ่มผู้เรียนที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่อยู่ในความดูแลของศูนย์บริการ
การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอต่าง ๆ ในเขตภาคกลาง

2. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงหัวหน้าศูนย์บริการ
การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอให้ครูประจำกลุ่มแจกจ่ายแบบสอบถาม
ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นตอบและส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ท้าย
แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ติดแสตมป์ไว้เรียบร้อยแล้ว

3. เมื่อครบกำหนดเวลา 30 วัน ได้รับแบบสอบถามคืนมาไม่ครบ 349 ฉบับ ตามที่ส่งแบบสอบถามไป เนื่องจากหลายอำเภอในจังหวัดเขตภาคกลางประสบปัญหาน้ำท่วม ผู้วิจัยจึงได้ติดต่อประสานขอความร่วมมือเป็นการส่วนตัวกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอที่ส่งแบบสอบถามยังไม่ครบตามจำนวน โดยขอความอนุเคราะห์ช่วยติดตามเร่งรัดการส่งแบบสอบถามคืน ซึ่งเมื่อครบ 60 วัน ได้รับแบบสอบถามคืนมารวมทั้งสิ้น 338 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.85 ของแบบสอบถามทั้งหมด

4. เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามได้แล้ว นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบและคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ไว้เพื่อการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. นำแบบสอบถามมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์แล้วตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ภาพส่วนตัวของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น โดยคำนวณหาค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น โดยทำการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ หาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยจำนวนกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มใช้ t-test และกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไปใช้ F-test หากพบว่า มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังกล่าวใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Sciences Version-10)
5. สำหรับข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน การคำนวณค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนมีดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531:59)

1.1 หาอัตราร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

1.2 ค่าเฉลี่ย ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 54)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค Cronbach. 1970 : 161) ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

N แทน จำนวนข้อในแบบสอบถามทั้งฉบับทั้งฉบับ

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร (ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 36)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

s_1^2, s_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้ F-test (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2533 : 240)

$$S = \sqrt{(K - 1)F(\alpha, df_b, df_w)} \sqrt{MS_w (1/n_i + 1/n_j)}$$

เมื่อกำหนดให้ S แทน วิกฤตแบบเชฟเฟ

$F(\alpha, df_b, df_w)$ แทน ค่า F ที่เปิดจากตารางการแจกแจงของค่า F ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ = α โดยมีค่า $df_b = k-1$ และ $df_w = n-k$ เมื่อ k แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

MS_w แทน ค่า Mean square ภายในกลุ่มที่ได้คำนวณแล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน

n_i, n_j แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างคู่ที่นำมาเปรียบเทียบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม (t-distribution)
F	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยมากกว่าสองกลุ่มตัวอย่าง (F-distribution)
α	แทน	ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
*	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การแปลความหมายค่าคะแนน

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้าน ดังนี้

1.00 - 1.49	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
2.50 - 3.49	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
3.50 - 4.49	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
4.50 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง แบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเป็นรายด้าน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นตามตัวแปรอิสระ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นการวิเคราะห์โดยนำข้อมูลส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอเป็นค่าความถี่และร้อยละ จำแนกตามตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่จบการศึกษา และประสบการณ์การทำงานดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
<u>ตำแหน่ง</u>		
กำนัน	100	29.60
ผู้ใหญ่บ้าน	116	34.30
ผู้นำท้องถิ่น	122	36.10
รวม	338	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
<u>อายุ</u>		
25-35 ปี	93	27.50
36-45 ปี	147	43.50
46-60 ปี	98	29.00
รวม	338	100.00
<u>ระดับการศึกษาปัจจุบัน</u>		
ประถมศึกษา	178	52.66
มัธยมศึกษาตอนต้น	160	47.34
รวม	338	100.00
<u>ระยะเวลาที่จบการศึกษา ก่อนศึกษาต่อ</u>		
ไม่เกิน 10 ปี	102	30.18
11-20 ปี	130	38.46
21 ปีขึ้นไป	106	31.36
รวม	338	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
<u>ประสบการณ์การทำงาน</u>		
1-5 ปี	157	46.45
6-10 ปี	120	35.50
11 ปีขึ้นไป	61	18.05
รวม	338	100.00

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้เรียนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน จำนวน 338 คน จำแนกตามตำแหน่งส่วนมากเป็นผู้นำท้องถิ่น จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 รองลงมาเป็นผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 และเป็นกำนัน จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 29.60 มีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 อายุระหว่าง 46-60 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 และอายุระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 ปัจจุบันศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษา จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 52.66 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 47.34 เป็นผู้ที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อไม่เกิน 10 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 30.18 ระหว่าง 11-20 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 และตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 31.18 ส่วนมากมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 46.45 6-10 ปี 120 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 และ 11 ปีขึ้นไปเพียง 61 คน คิดเป็นร้อยละ 18.05

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำ

ท้องถิ่น

เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียน ด้านการปฐมนิเทศ ด้านการพบกลุ่ม ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการเรียน รวม 4 ด้าน และเป็นรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังรายละเอียดปรากฏในตาราง 3-7 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น เกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการปฐมนิเทศ	3.65	0.46	มาก
ด้านการพบกลุ่ม	3.80	0.45	มาก
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.43	0.53	ปานกลาง
ด้านการประเมินผลการเรียน	3.90	0.49	มาก
รวม	3.70	0.39	มาก

จากตาราง 3 พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นด้านการประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 3.90$) ด้านการพบกลุ่ม ($\bar{X} = 3.80$) และด้านการปฐมนิเทศ ($\bar{X} = 3.65$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$)

เพื่อให้เห็นรายละเอียดของความคิดเห็นแต่ละด้าน จึงได้นำเสนอความคิดเห็นในแต่ละด้านดังตาราง 4-6

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนด้านการปฐมนิเทศ

ความคิดเห็นด้านการปฐมนิเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การปฐมนิเทศทำให้เข้าใจการเรียนวิธีเรียนแบบทางไกล.....	3.69	0.71	มาก
2. การปฐมนิเทศทำให้เข้าใจการจัดแผนการเรียน.....	3.72	0.72	มาก
3. การปฐมนิเทศทำให้รู้แหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม.....	3.74	0.76	มาก
4. การปฐมนิเทศทำให้เข้าใจเรื่องการเตรียมตัวเพื่อศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้.....	3.91	0.77	มาก
5. การปฐมนิเทศทำให้ปรับตัวเข้ากับบรรยากาศการเรียนการสอนได้.....	3.67	0.77	มาก
6. วิทยากรผู้ทำการปฐมนิเทศให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่อธิบาย.....	3.73	0.71	มาก
7. การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาร่วมบรรยายให้ความรู้ มีความจำเป็น.....	3.68	0.87	มาก
8. ขนาดของสถานที่จัดปฐมนิเทศกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนผู้เข้ารับการปฐมนิเทศ...	3.67	0.84	มาก
9. โต๊ะ เก้าอี้พอเหมาะกับผู้เข้ารับการปฐมนิเทศทั้งขนาดและจำนวน.....	3.39	1.07	ปานกลาง
10. สถานที่จัดปฐมนิเทศมีสื่อ/อุปกรณ์ประกอบการบรรยาย เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ฯลฯ อย่างพร้อมเพรียง	3.15	1.02	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านการปฐมนิเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
11. เอกสารและสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการปฐมนิเทศ ช่วยให้เกิดความเข้าใจกระบวนการเรียนการสอน.....	3.53	0.87	มาก
12. การปฐมนิเทศการจัดโดยรวมนักศึกษาสายสามัญทุกวิธีเรียนและทุกระดับชั้น.....	3.72	0.81	มาก
13. การปฐมนิเทศการจัดโดยให้ครูประจำกลุ่มแต่ละกลุ่มจัดกันเอง.....	3.25	1.10	ปานกลาง
14. ระยะเวลา 3 ชั่วโมงในการปฐมนิเทศมีความเหมาะสม.....	3.73	0.88	มาก
15. การปฐมนิเทศก่อนเปิดภาคเรียนจำเป็นต้องจัดต่อไป.....	4.14	0.86	มาก
รวม	3.65	0.46	มาก

จากตาราง 4 พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านการปฐมนิเทศโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ ($\bar{X} = 3.15-3.39$) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การปฐมนิเทศทำให้เข้าใจเรื่องการเตรียมตัวเพื่อศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมาคือการปฐมนิเทศทำให้รู้แหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ($\bar{X} = 3.74$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนด้านการพบกลุ่ม

ความคิดเห็นด้านการพบกลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ความสะดวกในการเดินทางไปพบกลุ่ม.....	3.78	0.93	มาก
2. ระยะเวลาพบกลุ่ม 3 ชม./สัปดาห์เหมาะสม	3.81	0.95	มาก
3. การพบกลุ่มหลังการประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การประชุมสภาตำบล เป็นเวลาที่เหมาะสม	3.31	1.05	ปานกลาง
4. สัดส่วนเวลาพบกลุ่ม 30:70 เพื่อแก้ปัญหา การเรียนและพัฒนาคุณภาพชีวิตเหมาะสม...	3.54	0.85	มาก
5. ครูประจำกลุ่มใช้เทคนิคการสอนเหมาะสมกับ ผู้เรียน และวิธีเรียน.....	3.86	0.77	มาก
6. สถานที่พบกลุ่มมีโต๊ะ-เก้าอี้บริการในปริมาณที่ เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน.....	3.59	0.90	มาก
7. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น อย่างอิสระในการพบกลุ่ม.....	4.05	0.72	มาก
8. ครูสามารถนำอภิปรายปัญหาตรงประเด็น...	3.86	0.75	มาก
9. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมวางแผนการ พบกลุ่ม.....	3.81	0.74	มาก
10. ครูร่วมทำกิจกรรมพบกลุ่มตลอดช่วงเวลา พบกลุ่ม.....	3.85	0.84	มาก
11. ครูใช้กระบวนการกลุ่มในการแก้ปัญหามาจาก บทเรียน.....	3.77	0.76	มาก
12. การแจ้งจุดประสงค์ในการทำกิจกรรมการ พบกลุ่มแต่ละครั้งของครูมีความจำเป็น.....	3.93	0.74	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านการพบกลุ่ม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
13. กิจกรรมการพบกลุ่มสามารถสร้างภาวะผู้นำได้.....	3.86	0.81	มาก
14. การเชิญผู้รู้/ผู้ชำนาญการบางสาขาวิชามาให้ความรู้เพิ่มเติมมีความจำเป็น.....	3.89	0.92	มาก
15. เห็นด้วยกับการมีกิจกรรมพบกลุ่มในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ.....	4.16	0.81	มาก
รวม	3.80	0.45	มาก

จากตาราง 5 พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านการพบกลุ่มโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางเพียงข้อเดียว ($\bar{x} = 3.31$) นอกนั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เห็นด้วย กับการมีกิจกรรมพบกลุ่มในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ($\bar{x} = 4.16$) และรองลงมาคือ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระในการพบกลุ่ม ($\bar{x} = 4.05$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนด้านสื่อการเรียนการสอน

ความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. แบบเรียนจำหน่ายตรงตามกำหนดเวลาในแต่ละภาคเรียน.....	3.54	0.85	มาก
2. แบบเรียนจำหน่ายในราคาที่เหมาะสม.....	3.51	0.84	มาก
3. การเรียบเรียงลำดับเนื้อหาในบทเรียนอ่านเข้าใจง่ายและต่อเนื่อง.....	3.62	0.78	มาก
4. คำถามในแบบฝึกหัดชัดเจนและเข้าใจง่าย..	3.62	0.78	มาก
5. ตัวอักษรในแบบเรียนมีขนาดพอเหมาะสะดวกต่อการอ่าน.....	3.82	0.75	มาก
6. ขนาดของภาพประกอบในแบบเรียนชัดเจนสวยงาม และสื่อความหมายได้ตรงกับเนื้อเรื่อง.....	3.64	0.81	มาก
7. แบบเรียนมีรูปเล่มกระชับรัด.....	3.50	0.83	มาก
8. แบบเรียนทำด้วยวัสดุที่คงทน.....	3.41	0.82	ปานกลาง
9. ความยากง่ายของแบบเรียนเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน.....	3.71	0.75	มาก
10. บทเรียนให้ความรู้ในเรื่องที่ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน.....	3.72	0.78	มาก
11. ช่วงเวลาออกอากาศรายการวิทยุศึกษาเหมาะสม.....	3.09	0.98	ปานกลาง
12. ช่วงเวลาแพร่ภาพออกอากาศรายการโทรทัศน์ศึกษาเหมาะสม.....	3.14	1.00	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
13. คลื่นความถี่ที่ใช้ออกอากาศรับฟังได้ชัดเจน..	3.05	0.91	ปานกลาง
14. ศูนย์การเรียนบริการสำเนาเอกสารวิทยุ ในระดับที่ผู้เรียนพอใจ.....	2.98	1.02	ปานกลาง
15. ศูนย์การเรียนมีสื่อสิ่งพิมพ์ เช่นแบบเรียน เอกสารเสริมไว้บริการในปริมาณที่เพียงพอ	3.18	1.00	ปานกลาง
รวม	3.43	0.53	มาก

จากตาราง 6 พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านสื่อการเรียนการสอนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ ($\bar{x} = 2.98-3.41$) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวอักษรในแบบเรียนมีขนาดพอเหมาะ สะดวกต่อการอ่าน ($\bar{x} = 3.82$) รองลงมาคือ บทเรียนให้ความรู้ในเรื่องที่ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ($\bar{x} = 3.72$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนด้านการประเมินผลการเรียน

ความคิดเห็นด้านการประเมินผลการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การทดสอบความรู้ก่อนเรียนมีความจำเป็น...	3.97	0.76	มาก
2. การประเมินผลระหว่างภาคเรียนเพื่อดูความก้าวหน้าในการเรียนโดยการสอบมีความเหมาะสม.....	3.93	0.73	มาก
3. การทดสอบย่อยเพื่อประเมินผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนแต่ละเรื่องมีความจำเป็น	3.86	0.81	มาก
4. วิธีการทดสอบย่อยหลังจากจบบทเรียนโดยการสอบข้อเขียนมีความเหมาะสม.....	3.76	0.82	มาก
5. การประเมินผลโดยพิจารณาจากความสนใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพบกลุ่มเหมาะสม	3.79	0.85	มาก
6. วิธีการสอนปลายภาคในปัจจุบันเหมาะสม...	3.98	0.76	มาก
7. คะแนนเก็บระหว่างภาคต่อคะแนนสอบปลายภาค 40:60 เหมาะสม.....	3.91	0.82	มาก
8. การมีสิทธิ์เข้าสอบปลายภาคต้องร่วมกิจกรรมพบกลุ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาพบกลุ่มเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสม.....	3.83	0.75	มาก
9. เกณฑ์ในการประเมินผลการเรียน ครูประจำกลุ่มและผู้เรียนควรร่วมกันกำหนด.....	3.60	0.79	มาก
10. เกณฑ์การให้คะแนนกลางภาคเรียนของครูมีความยุติธรรม.....	3.89	0.78	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านการประเมินผลการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
11. เกณฑ์ที่ใช้ประเมินผลแต่ละระดับชั้นมีความเหมาะสม.....	3.74	0.66	มาก
12. การเทียบโอนผลการเรียนวิชาอาชีพเป็นวิธีการที่เหมาะสม.....	4.03	0.81	มาก
13. การเทียบโอนผลการเรียนวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิตเป็นวิธีการที่เหมาะสม.....	3.94	0.77	มาก
14. การสอนเสริมก่อนสอบมีความจำเป็น.....	4.18	0.76	มาก
15. ความรู้ ความเข้าใจจากบทเรียนสามารถนำมาใช้ในการสอบได้.....	4.05	0.76	มาก
รวม	3.90	0.49	มาก

จากตาราง 7 พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านการประเมินผลการเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60-4.18$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการสอนเสริมก่อนสอบมีความจำเป็น ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจจากบทเรียนสามารถนำมาใช้ในการสอบได้ ($\bar{x} = 4.05$)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียน

เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปร ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อและประสบการณ์การทำงานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ดังต่อไปนี้

3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามตำแหน่ง ตามสมมติฐานที่ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน ดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนเป็นรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง F

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการปฐมนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.92	0.46	2.22
	ภายในกลุ่ม	335	69.35	0.21	
	รวม	337	70.27		
ด้านการพบกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.59	1.29	6.51**
	ภายในกลุ่ม	335	66.56	0.20	
	รวม	337	69.15		

ตาราง 8 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.51	0.75	2.74
	ภายในกลุ่ม	335	92.05	0.27	
	รวม	337	93.56		
ด้านการประเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.94	0.97	4.18*
	ภายในกลุ่ม	335	77.88	0.23	
	รวม	337	79.82		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.52	0.76	5.13**
	ภายในกลุ่ม	335	49.50	0.15	
	รวม	337	51.02		

จากตาราง 8 พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งที่ต่างกันนั้น ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการประเมินผลการเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีตำแหน่งต่างกันนั้น มีตำแหน่งใดบ้าง ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนแตกต่างกัน จึงนำใบทดสอบความแตกต่างกันเป็นรายคู่ด้วย วิธีการของเชฟเฟ่ ผลดังแสดงในตาราง 9-11 ต่อไปนี้

ตาราง 9 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทุกด้านโดยรวม
จำแนกตามตำแหน่ง

11/๒๖/๖๖
ท.๖๖๖๖ ๐๑

ตำแหน่ง	$\bar{X}$	ผู้โหยบ้าน	ผู้นำท้องถิ่น	กำนัน
		3.62	3.70	3.79
ผู้โหยบ้าน	3.62	-	.08	.17**
ผู้นำท้องถิ่น	3.70		-	.09
กำนัน	3.79			-

จากตาราง 9 พบว่า กำนัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทุกด้านโดยรวมแตกต่างจากผู้โหยบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน ด้านการ
พบกลุ่ม จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	$\bar{X}$	ผู้โหยบ้าน	ผู้นำท้องถิ่น	กำนัน
		3.68	3.85	3.88
ผู้โหยบ้าน	3.68	-	0.17**	0.20**
ผู้นำท้องถิ่น	3.85		-	0.03
กำนัน	3.88			-

จากตาราง 10 พบว่า กำนันและผู้นำท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านการพบกลุ่มแตกต่างจากผู้โหยบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน ด้านการ
ประเมินผลการเรียน จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	$\bar{X}$	ผู้ใหญ่บ้าน	ผู้นำท้องถิ่น	กำนัน
		3.81	3.91	3.99
ผู้ใหญ่บ้าน	3.81	-	0.10	0.18*
ผู้นำท้องถิ่น	3.91		-	0.08
กำนัน	3.99			-

จากตาราง 11 พบว่า กำนัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านการประเมินผล
แตกต่างจากผู้ใหญ่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น จำแนกตามอายุ ตามสมมติฐานที่ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน ดังตาราง 12 ต่อไปนี้

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น เป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ F

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการปฐมนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.69	0.34	1.65
	ภายในกลุ่ม	335	69.58	0.21	
	รวม	337	70.27		
ด้านการพบกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.01	0.01	.01
	ภายในกลุ่ม	335	69.14	0.20	
	รวม	337	69.15		
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.30	0.15	0.54
	ภายในกลุ่ม	335	93.26	0.28	
	รวม	337	93.56		

ตาราง 12 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการประเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.24	0.12	0.51
	ภายในกลุ่ม	335	79.58	0.24	
	รวม	337	79.82		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.02	0.01	0.07
	ภายในกลุ่ม	335	50.99	0.15	
	รวม	337	51.01		

จากตาราง 12 พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ตามสมมติฐานที่ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรียนทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน ดังตาราง 13

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา 7

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	ประถมศึกษา N = 178		มัธยมศึกษา N = 160		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการปฐมนิเทศ	3.60	0.43	3.71	0.48	- 2.20*
ด้านการพบกลุ่ม	3.77	0.44	3.84	0.46	- 1.45
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.42	0.52	3.45	0.54	- 0.56
ด้านการประเมินผลการเรียน	3.85	0.48	3.96	0.50	- 2.07*
รวม	3.66	0.36	3.74	0.42	- 1.91

จากตาราง 13 พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการปฐมนิเทศ และด้านการประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบรายละเอียดของความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านการปฐมนิเทศ และด้านการประเมินผลของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นว่าแตกต่างกับระดับประถมศึกษาในเรื่องใด จึงนำเสนอรายละเอียดเป็นรายข้อไว้ในตาราง 14-15

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น
ด้านการปฐมนิเทศ จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการปฐมนิเทศ	ประถมศึกษา N = 178		มัธยมศึกษา N = 160		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การปฐมนิเทศทำให้เข้าใจการเรียนวิธี เรียนแบบทางไกล.....	3.66	0.70	3.73	0.72	0.96
2. การปฐมนิเทศทำให้เข้าใจการจัดแผน การเรียน.....	3.67	0.67	3.78	0.78	1.07
3. การปฐมนิเทศทำให้รู้แหล่งศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม.....	3.65	0.77	3.84	0.73	2.35**
4. การปฐมนิเทศทำให้เข้าใจเรื่องการเตรียม ตัวเพื่อศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้.....	3.84	0.80	4.00	0.72	1.97*
5. การปฐมนิเทศทำให้ปรับตัวเข้ากับ บรรยากาศการเรียนการสอนได้.....	3.62	0.80	3.73	0.73	1.29
6. วิทยากรผู้ทำการปฐมนิเทศให้ความรู้ความ เข้าใจในเรื่องที่อธิบาย.....	3.71	0.72	3.75	0.70	0.47
7. การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาร่วม บรรยายให้ความรู้ มีความจำเป็น.....	3.70	0.91	3.66	0.83	0.30
8. ขนาดของสถานที่จัดปฐมนิเทศกว้างขวาง เพียงพอกับจำนวนผู้เข้ารับการปฐมนิเทศ..	3.61	0.82	3.74	0.86	1.43
9. โต๊ะ เก้าอี้พอเหมาะกับผู้เข้ารับการปฐมนิ- เทศทั้งขนาดและจำนวน.....	3.24	1.07	3.56	1.05	2.73**

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านการปฐมนิเทศ	ประถมศึกษา N = 178		มัธยมศึกษา N = 160		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
10. สถานที่จัดปฐมนิเทศมีสื่อ/อุปกรณ์ประกอบ การบรรยาย เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ฯลฯ อย่าง พร้อมเพรียง.....	3.04	1.03	3.28	1.01	2.18*
11. เอกสารและสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการ ปฐมนิเทศช่วยให้เกิดความเข้าใจกระบวนการ การเรียนการสอน.....	3.49	0.84	3.57	0.90	0.79
12. การปฐมนิเทศจัดโดยรวมนักศึกษาสายสามัญ ทุกวิธีเรียนและทุกระดับชั้น.....	3.70	0.81	3.73	0.82	0.33
13. การปฐมนิเทศควรจัดโดยให้ครูประจำกลุ่ม แต่ละกลุ่มจัดกันเอง.....	3.24	1.12	3.28	1.07	0.33
14. ระยะเวลา 3 ชั่วโมงในการปฐมนิเทศมี ความเหมาะสม.....	3.67	0.87	3.79	0.89	1.19
15. การปฐมนิเทศก่อนเปิดภาคเรียนจำเป็นต้อง จัดต่อไป.....	4.12	0.86	4.18	0.86	0.61
รวม	3.60	0.43	3.71	0.48	2.20*

จากตาราง 14 พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านการปฐมนิเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 3) การปฐมนิเทศทำให้รู้แหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และ ข้อ 9) โต๊ะเก้าอี้พอเหมาะกับผู้เข้ารับการปฐมนิเทศทั้งขนาดและจำนวน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้อ 4) การปฐมนิเทศทำให้เข้าใจเรื่องการเตรียมตัวเพื่อศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้ และข้อ 10) สถานที่จัดปฐมนิเทศมีสื่อ/อุปกรณ์ประกอบการบรรยาย เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ฯลฯ อย่างพร้อมเพรียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่ และผู้นำท้องถิ่น ด้าน
การประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการประเมินผลการเรียน	ประถมศึกษา N = 178		มัธยมศึกษา N = 160		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การทดสอบความรู้ก่อนเรียนมีความจำเป็น	3.95	0.82	4.00	0.70	0.54
2. การประเมินผลระหว่างภาคเรียนเพื่อดู ความก้าวหน้าในการเรียนโดยการสอบมี ความเหมาะสม.....	3.89	0.74	3.99	0.73	1.25
3. การทดสอบย่อยเพื่อประเมินผลการเรียน หลังจากจบบทเรียนแต่ละเรื่องมีความ จำเป็น.....	3.76	0.85	3.96	0.76	2.27**
4. วิธีการทดสอบย่อยหลังจากจบบทเรียนโดย การสอบข้อเขียนมีความเหมาะสม.....	3.66	0.86	3.86	0.76	2.28**
5. การประเมินผลโดยพิจารณาจากความสนใจ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพบกลุ่ม เหมาะสม.....	3.64	0.84	3.96	0.83	3.48**
6. วิธีการสอบปลายภาคในปัจจุบันเหมาะสม..	3.96	0.75	4.01	0.77	0.55
7. คะแนนเก็บระหว่างภาคต่อคะแนนสอบ ปลายภาค 40:60 เหมาะสม.....	3.94	0.77	3.88	0.86	0.70
8. การมีสิทธิ์เข้าสอบปลายภาคต้องร่วม กิจกรรมพบกลุ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของ เวลาพบกลุ่มเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสม.....	3.80	0.72	3.87	0.77	0.87
9. เกณฑ์ในการประเมินผลการเรียน ครู ประจำกลุ่มและผู้เรียนควรร่วมกันกำหนด..	3.60	0.79	3.61	0.80	0.20

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้านการประเมินผลการเรียน	ประถมศึกษา N = 178		มัธยมศึกษา N = 160		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
10. เกณฑ์การให้คะแนนกลางภาคเรียนของครู มีความยุติธรรม.....	3.86	0.78	3.91	0.79	0.56
11. เกณฑ์ที่ใช้ประเมินผลแต่ละระดับชั้นมีความ เหมาะสม.....	3.67	0.64	3.82	0.67	2.11*
12. การเทียบโอนผลการเรียนวิชาอาชีพเป็น วิธีการที่เหมาะสม.....	3.94	0.78	4.13	0.85	2.11*
13. การเทียบโอนผลการเรียนวิชาส่งเสริม คุณภาพชีวิตเป็นวิธีการที่เหมาะสม.....	3.89	0.76	3.99	0.79	1.19
14. การสอนเสริมก่อนสอบมีความจำเป็น.....	4.13	0.77	4.24	0.75	1.31
15. ความรู้ความเข้าใจจากบทเรียนสามารถ นำมาใช้ในการสอบได้.....	3.99	0.79	4.12	0.73	1.44
รวม	3.85	0.48	3.96	0.50	2.07*

จากตาราง 15 พบว่า ท่านผู้ให้บ้าน และผู้นำท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านการประเมินผลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 3) การทดสอบย่อยเพื่อประเมินผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนแต่ละเรื่องมีความจำเป็น ข้อ 4) วิธีการทดสอบย่อยหลังจากจบบทเรียนโดยการสอบข้อเขียนมีความเหมาะสม และข้อ 5) การประเมินผลโดยพิจารณาจากความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมพบกลุ่มเหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้อ 11) เกณฑ์ที่ใช้ประเมินผลแต่ละระดับชั้นมีความเหมาะสม และข้อ 12) การเทียบโอนผลการเรียนวิชาอาชีพเป็นวิธีการที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น จำแนกตามระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อ ตามสมมติฐานที่ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน ดังตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการปฐมนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.36	0.18	0.87
	ภายในกลุ่ม	335	69.91	0.21	
	รวม	337	70.27		
ด้านการพบกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.24	0.12	0.58
	ภายในกลุ่ม	335	68.91	0.21	
	รวม	337	69.15		
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.96	0.98	3.59*
	ภายในกลุ่ม	335	91.59	0.27	
	รวม	337	93.56		

ตาราง 16 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการประ เเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.07	0.37	0.16
	ภายในกลุ่ม	335	79.75	0.24	
	รวม	337	79.82		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.05	0.25	0.16
	ภายในกลุ่ม	335	50.97	0.15	
	รวม	337	51.02		

จากตาราง 16 พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีระยะเวลาที่จบการศึกษา ก่อนมาศึกษาต่อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมา ศึกษาต่อต่างกันนั้น มีระยะเวลาใดบ้างที่มีความคิดเห็นต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างกัน เป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ่ ผลดังแสดงในตาราง 17 ต่อไปนี้

ตาราง 17 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนการสอน
จำแนกตามระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อ

ตำแหน่ง	$\bar{X}$	11 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป	ไม่เกิน 10 ปี
		3.34	3.47	3.52
11 - 20 ปี	3.34	-	0.13	0.18*
21 ปีขึ้นไป	3.47		-	0.05
ไม่เกิน 10 ปี	3.52			-

จากตาราง 17 พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่มีระยะเวลาจบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อไม่เกิน 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างจาก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีระยะเวลาจบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อ 11 - 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ตามสมมติฐานที่ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน ดังตาราง 18

ตาราง 18 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการปฐมนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.97	0.48	2.34
	ภายในกลุ่ม	335	69.30	0.21	
	รวม	337	70.27		
ด้านการพบกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.35	0.17	0.85
	ภายในกลุ่ม	335	68.80	0.21	
	รวม	337	69.15		
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.25	0.12	0.45
	ภายในกลุ่ม	335	93.31	0.28	
	รวม	337	93.56		

ตาราง 18 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	แหล่งความ	df	SS	MS	F
	แปรปรวน				
ด้านการประเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.60	0.30	1.26
	ภายในกลุ่ม	335	79.23	0.24	
	รวม	337	79.83		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.48	0.24	0.21
	ภายในกลุ่ม	335	50.54	0.15	
	รวม	337	51.02		

จากตาราง 18 พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนด้านการปฐมนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนนั้น ใช้ค่าความถี่และร้อยละดังรายละเอียดตาราง 19-20 ต่อไปนี้

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นเพิ่มเติมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน

ความคิดเห็น	ความถี่ n = 338	ร้อยละ
1. แบบเรียนมีน้อย หาซื้อยาก และมีไม่ครบ.....	241	71.30
2. ครูขาดประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่.....	174	51.48
3. ห้องสมุดมีแบบเรียนให้ยืมไม่เพียงพอ.....	146	43.20
4. เนื้อหาวิชาไม่ตรงความต้องการที่จะนำไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่.....	115	34.00
5. ขาดสื่อการเรียนการสอนที่เป็นสื่อโสต.....	102	30.18
6. ครูมีความรู้ไม่ตรงกับวิชาที่สอน.....	92	27.22
7. ครูใช้สื่อประกอบการสอนน้อยมาก.....	87	25.74
8. การปฐมนิเทศมีจำนวนคนมาก เกิดเสียงรบกวนฟังไม่รู้เรื่อง.....	79	23.37
9. ขาดเอกสารเสริม.....	73	21.60
10. ไม่ได้ได้รับความสะดวกในการอัดสำเนาเทปบันทึกเสียง รายการวิทยุเพื่อการศึกษา.....	64	18.93
11. ได้รับตารางออกอากาศช้าเกินไป.....	51	15.09
12. ข้อสอบที่ออกยากเกินไป เนื้อหาไม่ตรงวิชาที่เรียน.....	38	11.24

จากตาราง 19 พบว่า ความคิดเห็นเพิ่มเติมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น เกี่ยวกับการเรียนด้านต่าง ๆ ตามลำดับ ข้อที่แสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ แบบเรียนมีเนื้อหาช้อยาก และมีไม่ครบ คิดเป็นร้อยละ 71.30 รองลงมาคือ ครูขาดประสบการณ์ในการสอน ผู้ใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 51.48

ตาราง 20 จำนวนและร้อยละข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น
เกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ $n = 338$	ร้อยละ
1. ห้องสมุดควรรจัดหาหนังสือเรียนและเอกสารเสริมไว้บริการให้ยืม ให้ค้นคว้ามากยิ่งขึ้น.....	197	58.28
2. ควรเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่..	181	53.55
3. ควรเชิญผู้มีความรู้ทางด้านกฎหมายมาให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้เรียน.....	132	39.05
4. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (ศบอ.) ควรจัดบริการอัดสำเนาเทปรายการวิทยุให้ผู้เรียน.....	103	30.47
5. ควรแยกให้ครูประจำกลุ่มชี้แจงผู้เรียนแต่ละกลุ่มอีกครั้งหลังการปฐมนิเทศเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น.....	94	27.81
6. ครูประจำกลุ่มควรเป็นเจ้าหน้าที่จากกรมการปกครอง.....	80	23.67
7. ควรมีคู่มือพร้อมรายละเอียดในการเทียบโอนแจกให้ผู้เรียน	34	10.06
8. วันสอบปลายภาคไม่ควรกำหนดให้ตรงกับวันสำคัญหรือวันเทศกาลต่าง ๆ.....	29	8.58
9. ควรมีกิจกรรมนันทนาการ และส่งเสริมการกีฬาบ้าง.....	17	5.30

จากตาราง 20 พบว่า ข้อเสนอแนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนด้านต่าง ๆ ข้อที่เสนอแนะว่าควรจะดำเนินการมากที่สุด คือ ห้องสมุดควรรจัดหาหนังสือเรียนและเอกสารเสริมไว้บริการให้ยืม ให้ค้นคว้ามากยิ่งขึ้น คิดเป็นร้อยละ 58.28 รองลงมาคือ ควรเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 53.55

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องการบรูณนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องการบรูณนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน ตามตัวแปร ตำแหน่งหน้าที่ อายุ ระดับการศึกษาในปัจจุบัน ระยะเวลาที่จบการศึกษาต่อมาศึกษาต่อ และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนทั้ง 4 ด้าน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เรียนที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตภาคกลาง 17 จังหวัด จำนวน 5,069 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนตามจังหวัด/อำเภอที่ตั้งของสถานที่พบกลุ่ม รวมทั้งสิ้น 9 จังหวัด 20 อำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่าง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้คือ กำนัน 100 คน ผู้ใหญ่บ้าน 118 คน และผู้นำท้องถิ่น 131 คน รวมทั้งสิ้น 349 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น รวม 4 ด้าน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ช่วงคะแนนตามแบบลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยจำแนกความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการปฐมนิเทศ การพบกลุ่ม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน ด้านละ 15 ข้อคำถาม รวมทั้งสิ้น 60 ข้อ ซึ่งเมื่อนำไปทดลองใช้แล้วปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.98

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Form)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 349 ฉบับ ทางไปรษณีย์ถึงหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 20 อำเภอ ขอความอนุเคราะห์ประสานงานกับครูประจำกลุ่มแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างภายในอำเภอ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบเรียบร้อยแล้วส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ตามที่อยู่ท้ายแบบสอบถามซึ่งปิดแสตมป์ไว้เรียบร้อยแล้ว ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 338 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.85 ของแบบสอบถามทั้งหมด และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ผลการวิจัยได้ทั้งหมด ช่วงที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระหว่างเดือนธันวาคม 2538 - มกราคม 2539 รวมเวลาทั้งสิ้น 60 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Sciences version 10) เพื่อหาค่าสถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าความถี่ ($\bar{x}$) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
2. ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้ในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน
3. การทดสอบค่าที (t-test) ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม
4. การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป
5. การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheff's Method) ใช้ในการหาค่าเอฟแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 338 คน จำแนกตามตำแหน่งเป็นกำนัน 100 คน ผู้ใหญ่บ้าน 116 คน ผู้นำท้องถิ่น 122 คน คิดเป็นร้อยละ 29.60, 34.30 และ 36.10 ตามลำดับมีอายุระหว่าง 25-35 ปี 93 คน อายุ 36-45 ปี 147 คน และอายุ 46-60 ปี 98 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 , 43.50 และ 29.00 ตามลำดับ มีวุฒิการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา 178 คน และมัธยมศึกษาตอนต้น 160 คน คิดเป็นร้อยละ 52.66 และ 47.34 ตามลำดับ ระยะเวลาที่จบการศึกษา ก่อนมาศึกษาต่อไม่เกิน 10 ปี 102 คน ตั้งแต่ 11-20 ปี 130 คน และ 21 ปีขึ้นไป 106 คน คิดเป็นร้อยละ 30.18, 38.46 และ 31.36 ตามลำดับ มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1-5 ปี 157 คน 6-10 ปี 120 คน และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป 61 คน คิดเป็นร้อยละ 46.45, 35.50 และ 18.05 ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการ

ประเมินผลการเรียน ด้านการพบกลุ่ม ด้านการปฐมนิเทศ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90, 3.80, 3.65 ตามลำดับ และด้านสื่อการเรียนการสอนมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ทั้ง 4 ด้าน ตามสมมติฐาน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน โดยรวมและด้านการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการประเมินผลการเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการปฐมนิเทศ และด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการปฐมนิเทศ และด้านการประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการพบกลุ่มและด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการปฐมนิเทศ ด้านการพบกลุ่ม และด้านการประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ความคิดเห็นเพิ่มเติมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเรียน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น มีความคิดเห็นว่าแบบเรียนมีน้อย หาซื้อยาก และมีไม่ครบ ขาดประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่ หวังสมุดมีแบบเรียนให้ยืมไม่เพียงพอ เนื้อหาวิชาไม่ตรงกับความต้องการที่จะนำไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ และขาดสื่อการเรียนการสอนที่เป็นสื่อโสต

5. ข้อเสนอแนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับการเรียน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียน ดังนี้ ห้องสมุดควรวัดหาหนังสือเรียนและเอกสารเสริม ไว้บริการให้ยืม ให้ค้นคว้าได้มากยิ่งขึ้น ควรเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ ควรเชิญผู้มีความรู้ทางด้านกฎหมายมาให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้เรียน และศูนย์บริการการศึกษานอก-โรงเรียนอำเภอ (สบน.) ควรจัดบริการอัดสำเนาเทปรายการวิทยุให้ผู้เรียน

การอภิปรายผล

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น พบว่า โดยรวมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพบกลุ่ม ด้านการประชุมพิเศษ และด้านการประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านสื่อการเรียนการสอนที่เห็นด้วยในระดับปานกลาง การที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเห็นด้วยในระดับมาก อาจเป็นเพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่เป็นผู้เรียนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ส่วนใหญ่เป็นผู้อยู่ในวัยผู้ใหญ่ ประกอบอาชีพแล้ว และเป็นอาชีพที่มีตำแหน่งเป็นผู้นำท้องถิ่นต้องปกครอง ดูแล ให้ความช่วยเหลือบุคคลในชุมชนทั้งระดับตำบล และหมู่บ้าน จึงเป็นผู้ที่จะต้องมีความรับผิดชอบสูง มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น การที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น มีโอกาสกลับมาเรียนอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ทิ้งห่างการเรียนไปเป็นระยะเวลาอันนานนับสิบปีก็เพื่อยกระดับความรู้ของตนเอง ให้ทันกับความเจริญก้าวหน้า และการพัฒนาทางการศึกษา และนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโนสส์ (Knowles) ที่กล่าวว่าผู้ใหญ่มาเรียนหนังสือ เพื่อนำความรู้ไปใช้ได้ทันที (สุนทร โคตรบรรเทา. 2526 : 97) และโนสส์ยังกล่าวอีกว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีที่สุด ถ้าผู้ใหญ่ได้เรียนในสิ่งที่ เป็นประโยชน์และจำเป็นที่ต้องรู้ ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะรับรู้ สิ่งที่ต้องเรียนตรงตามความต้องการของผู้เรียน (สุนทร โคตรบรรเทา. 2526 : 96) จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการบรูณนิเทศ พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านนี้โดยรวมเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ การบรูณนิเทศทำให้เข้าใจเรื่องการเตรียมตัวเพื่อศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้เป็นเพราะศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอได้ให้การบรูณนิเทศแก่ผู้เรียนก่อนเปิดภาคเรียน โดยเชิญผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง และครูประจำกลุ่มมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น การวางแผนการเรียน การปรับตัว แหล่งศึกษาค้นคว้า ตลอดจนจัดทำเอกสารแนะนำการขึ้น-ลงทะเบียนเรียน การติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อขอรับบริการ การเทียบโอนวิชาชีพ ฯลฯ แจกให้แก่ผู้เรียนในการเข้ารับฟังการบรูณนิเทศด้วย ประกอบกับผู้เรียนอยู่ในวัยผู้ใหญ่ มีการะหน้าที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้น จึงรู้คุณค่าของเวลา ต้องการเรียนให้จบโดยเร็วเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปรับวุฒิหรือเพื่อใช้ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้น ผู้เรียนจึงเห็นความสำคัญของการบรูณนิเทศที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่นำไปสู่การเตรียมตัวศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอำพิง เพชรศิริ (2538 : 114) ได้ศึกษานบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังตามทัศนะของนักศึกษาทางไกลระดับประถมศึกษาที่มีต่อครูประจำกลุ่มทางไกลพบว่า นักศึกษามีความคาดหวังไว้สูงว่าครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติ คือ จัดบรูณนิเทศก่อนเรียนเพื่อแนะนำบุคคล สถานที่ และชี้แจงวิธีเรียน แผนการพบกลุ่ม หลักสูตรการเทียบโอน และการวัดผลประเมินผล

1.2 ด้านการพบกลุ่ม พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านนี้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นเห็นด้วยในระดับมาก ยกเว้นข้อ 3 การพบกลุ่มหลังการประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และการประชุมสภาตำบลเป็นเวลาที่เหมาะสม ซึ่งเห็นด้วยในระดับปานกลาง สำหรับข้อที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คือ เห็นด้วยกับการมีกิจกรรมพบกลุ่มในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญตามโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น เป็นการเรียนด้วยวิธีเรียนแบบทางไกล คือผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยอาศัยสื่อต่าง ๆ ตามวิธีเรียนทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2527 : 1) กล่าวว่าการศึกษาทางไกล คือการศึกษาระบบเปิดที่เปิดโอกาสและขยายโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนโดยไม่จำกัดเพศ วัย อาชีพ ฐานะ ให้ศึกษาหาความรู้โดยไม่ต้องเข้าเรียนในห้องเรียนปกติ แต่มี

ระบบให้ผู้เรียนที่อยู่ต่างถิ่น ต่างสถานที่ สามารถศึกษาได้ด้วยตนเองและเชียรศรี วิวิธสิริ (2535 : 27) กล่าวว่าการศึกษาทางไกล หมายถึงการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง อย่างอิสระ โดยไม่ต้องมานั่งเผชิญหน้ากันในห้องเรียน ผู้สอน และผู้เรียนอยู่ไกลกันด้วยระยะทาง จากการที่ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง อ่านบทเรียน และทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง เมื่อเกิดความไม่เข้าใจในบทเรียนที่ยากและสลับซับซ้อนจึงเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียน ดังนั้นการพบกลุ่ม จึงเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนทางไกล และเป็นวิธีเดียวที่ผู้เรียนกับผู้สอนจะมีโอกาสพบกัน เพื่อร่วมกันทำกิจกรรมพบกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยการแก้ปัญหามาจากบทเรียนที่ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง แล้วไม่เข้าใจ การฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม การคิดและตัดสินใจอย่างมีระบบ ด้วยลักษณะ การเรียนดังกล่าว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้มีภารกิจมาก มีเวลาให้กับตนเอง ในการเรียนรู้ จึงมีความคิดเห็นเห็นด้วยกับการมีกิจกรรมพบกลุ่มในการเรียนการศึกษานอก โรงเรียนสายสามัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผาด คนชื่อ (2538 : 37) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับวิธีการศึกษาทางไกล พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยว่าการจัดกิจกรรมพบกลุ่มมีประโยชน์ และกิจกรรมพบกลุ่มเป็นการศึกษากระบวนการในการคิดตัดสินใจร่วมกันอย่างเป็นระบบ กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ในการพบกลุ่ม แต่ละครั้งมีความจำเป็นต่อการเรียน กิจกรรมพบกลุ่มช่วยให้ นักศึกษาสามารถที่จะประยุกต์ความรู้ จากบทเรียนและประสบการณ์มาใช้กับชีวิตประจำวันและสังคมได้ กิจกรรมพบกลุ่มมีส่วนช่วยให้นักศึกษาสามารถที่จะทำหน้าที่ผู้นำได้ และกิจกรรมพบกลุ่มย่อมมีประโยชน์ในการแก้ปัญหการเรียน

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านนี้โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือตัวอักษรในแบบเรียนมีขนาดพอเหมาะ สะดวกต่อการอ่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนทางไกลนั้น สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อการเรียนของผู้เรียน เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงตัวผู้เรียนทางไกลได้ดี สามารถนำมาใช้ศึกษาได้ตลอดเมื่อมีเวลา ซึ่งเจนคินส์ (Jenkin. 1983 : 6) ได้ศึกษา พบว่า รูปแบบการสอนทางไกลที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือการสอนที่ใช้สื่อประสม และสื่อเอกสารเป็น สื่อที่ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพเพราะเป็นสื่อถาวร สามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การเรียนทางไกลนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องอ่าน เขียน และทำแบบฝึกหัดเป็นสำคัญ แต่โดยสภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มาเรียนใน

โครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ส่วนมากอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง มีอายุระหว่างช่วง 35-60 ปี เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงทางสายตา เช่น สายตาวาว สายตาสั้น ทำให้ไม่สามารถอ่านหนังสือ ตำรา แบบเรียน เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีตัวอักษรเล็ก ๆ ได้เพราะมองเห็นได้ไม่ชัดเจน อันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ดังนั้นสื่อการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ จำเป็นต้องมีตัวอักษรขนาดใหญ่พอสมควร จึงจะพอเหมาะกับสายตาที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ใหญ่วัยนี้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2536 : 89) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายบางส่วน เช่น สมอ สายตา และการแลเห็น การได้ยิน มีผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดขึ้นมากในวัยผู้ใหญ่ และไมลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2536 : 91 ; อ้างอิงมาจาก Miles, 1952) ได้กล่าวว่าการสามารถมองเห็นได้อย่างดีเป็นเครื่องวัดถึงอายุของบุคคล หมายถึงการมีร่างกายเหมาะสมกับวัย สายตาจะเริ่มทำหน้าที่และเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในวัยเด็กตอนต้น และเริ่มเจริญช้าลงอย่างต่อเนื่องในช่วงอายุ 13-18 ปี หลังจากนั้นจะเริ่มเสื่อมลงเรื่อยๆ จนกระทั่งอายุ 40 ปี และจะยิ่งเสื่อมลงอย่างรวดเร็วมากจนอายุ 55 ปี ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเห็นด้วยกับสื่อการเรียนการสอนในข้อที่แบบเรียนมีตัวอักษรขนาดใหญ่พอเหมาะ สะดวกต่อการอ่านอยู่ในระดับเห็นด้วยมากกว่าข้ออื่น

นอกจากนี้ งานวิจัยยังพบว่า ก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสื่อการเรียนการสอน โดยเห็นด้วยในลำดับท้าย ๆ ได้แก่ข้อคลื่นความถี่ที่ใช้ออกอากาศรับฟังได้ชัดเจน ช่วงเวลาออกอากาศรายการวิทยุศึกษาเหมาะสม และเวลาแพร่ภาพออกอากาศรายการโทรทัศน์ศึกษาเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภารกิจในตำแหน่งหน้าที่ของก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นมีมาก และเวลาว่างไม่ตรงกับช่วงเวลาออกอากาศรายการวิทยุ-โทรทัศน์ อีกทั้งบางแห่งเป็นพื้นที่ห่างไกล หรือบางครั้งสภาพดินฟ้าอากาศไม่ดี ทำให้การรับคลื่นสัญญาณมีปัญหาคือการรับฟังและรับภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมณูย์ แบนเจริญ (2522 : 85-87) ที่ได้ศึกษาปัญหาส่วนตัว สังคม และการเรียนของนักศึกษาอาชีวศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 จังหวัดสงขลา พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 และนักศึกษาอาชีวศึกษามีปัญหาการเรียนมากที่สุด ที่พบเป็นปัญหามากเป็นอันดับแรกคือ เนื้อหาวิชาในแบบเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และรายการวิทยุประกอบการเรียนรับฟังได้ไม่ชัด และสอดคล้องกับข้อค้นพบของเจนคินส์ (Jenkins, 1983 : 6) ได้ศึกษาพบว่าสื่อการเรียนที่นักศึกษาทางไกลใช้ในระดับน้อย คือ สื่อโสต เพราะสื่อโสตมีข้อจำกัดในเรื่อง

เวลาออกอากาศ การแพร่ภาพ และการจัดเตรียมอุปกรณ์ในการประกอบการใช้สื่อ นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาของนักศึกษาทางไกลในเรื่องไม่มีเวลาติดตามชมรายการโทรทัศน์ศึกษา และรายการวิทยุศึกษามีถึงร้อยละ 46.7 และ 20.5 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนางรศ. วรณศรี (2535 : 101) ได้ศึกษาการใช้สื่อการเรียนของนักศึกษาทางไกล พบว่านักศึกษาทางไกลโดยส่วนรวมมีการใช้สื่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามประเภทของสื่อแต่ละประเภทปรากฏว่ามีการพบกลุ่มอยู่ในระดับมาก มีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง และมีการใช้สื่อโสตทัศนอยู่ในระดับน้อย

1.4 ด้านการประเมินผลการเรียน พบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้านนี้อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการสอนเสริมก่อนสอบมีความจำเป็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโดยหลักการ และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภททางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนนั้น มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง กล่าวคือให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนการเรียน และเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยศึกษาจากตำรา แบบเรียน เอกสารต่าง ๆ ด้วยตนเองและเข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่ม เพื่อฝึกกระบวนการคิดตัดสินใจ แก้ปัญหาการเรียน และทำกิจกรรมร่วมกันในระบบกลุ่ม แต่โดยสภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้เรียนในวัยผู้ใหญ่ที่มีอายุมาก มีครอบครัว มีอาชีพประกอบกับเลิกเรียนมาเป็นระยะเวลาช้านับสิบปี และมีการะหน้าที่การงานต้องรับผิดชอบมาก จึงมีเวลาเรียนรู้ด้วยตนเองน้อย บางวิชาเนื้อหาสลับซับซ้อนยากต่อการอ่านทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง จึงต้องการให้มีการสอนเสริมก่อนสอบ และเห็นว่าการสอนเสริมก่อนสอบมีความจำเป็นซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพาริตา ประธาน (2533 : 98) ที่ได้สำรวจความต้องการบริการแนะแนวของนักศึกษาผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร พบว่าหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ เป็นหลักสูตรเร่งรัด ใช้ระยะเวลาในการเรียนสั้น ทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่มีความรู้สึกว่ายากและไม่ทัน จึงมีความต้องการให้สถานศึกษาสอนเสริมให้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบัณฑิต คุรุพันธุ์ (2538 : 97) เกี่ยวกับบทบาทครูประจำกลุ่มที่พึงประสงค์ของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มในการจัดกิจกรรมพบกลุ่มเป็นแบบตัว (tutor) วิชา มากกว่าการแก้ปัญหาคำถามการเรียนแบบอภิปรายกลุ่ม เนื่องจากส่วนหนึ่งอาจจะได้แรงเสริมจากนักศึกษาต้องการให้ครูประจำกลุ่มติววิชาที่ยากและเนื้อหาซับซ้อนไม่สามารถทำความเข้าใจด้วยตนเอง อีกประเด็นหนึ่งอาจจะเกิดจากความเคยชินของครูประจำกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากการเป็นครูในระบบโรงเรียนที่นิยมการกวดวิชา จึงนำมาใช้กับกระบวนการเรียนการสอนแบบทางไกล

นอกจากนี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นจึงต้องการทราบความก้าวหน้าในการเรียน การประเมินผลการเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการเรียนการสอนที่บอกได้ว่าตนเองมีความก้าวหน้ามากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับก่อนมาเรียน และสามารถนำมาใช้ปรับปรุงการเรียนของตนเองได้ เป็นระยะตลอดภาคเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผกาพันธุ์ แท่งทองคำ (2538 : 179) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นวิธีเรียนทางไกลในจังหวัดตาก พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในบทบาทของครูประจำกลุ่มในด้านการประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูง เพราะมีการประเมินผลการเรียนเป็นระยะ ๆ ทำให้ผู้เรียนได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับก่อนจะเริ่มการเรียนการสอน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอได้ให้ครูประจำกลุ่มชี้แจงในเรื่องการวัดผลประเมินผลการเรียนในภาคเรียนนั้น ๆ ให้ผู้เรียนเข้าใจ ตั้งแต่เรื่องการทดสอบความรู้ก่อนเรียน การทดสอบย่อยหลังจบบทเรียน รวมทั้งการวัดผลระหว่างภาคเรียน และวัดผลปลายภาคเรียน สัดส่วนการให้คะแนน วิธีการวัดผลประเมินผล เรืออนไขและเกณฑ์ต่าง ๆ จึงทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและพึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนด้านประเมินผลการเรียน

2. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น จำแนกตามตัวแปร ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อ และประสบการณ์ในการทำงาน มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นตามตำแหน่งที่ต่างกัน พบว่า โดยรวมและด้านการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน สำหรับด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น แม้จะเป็นตำแหน่งทางการปกครองเหมือนกัน มีลักษณะการปฏิบัติงานคล้ายคลึงกัน มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่เหมือนกันก็ตาม แต่ผู้ที่มีตำแหน่งสูงกว่าย่อมมีประสบการณ์มากกว่า ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์จากการทำงานหรือประสบการณ์เดิมที่สามารถนำมาใช้ในการเรียน จึงทำให้กำนัน ซึ่งมีตำแหน่งสูงกว่ามีโลกทัศน์ที่กว้างไกลกว่า มีทักษะ และแนวทางการคิด พิจารณา ตลอดจนการแก้ไขปัญหาในกระบวนการเรียนได้ดีกว่า ด้วยเหตุผลดังกล่าวตัวแปรที่เกี่ยวกับตำแหน่งจึงส่งผลให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพร ถิ่นประเทศ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษานักวิชาการเทียบโอนวิชาอาชีพ

การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ดำเนินงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเองมีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพในหน่วยจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวานิดา ศรีเมืองใต้ (2539 : 79) ได้ศึกษานโยบายการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนระหว่างหลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน และหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า บุคลากร ในสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่มีตำแหน่งต่างกันมีนโยบายการดำเนินงานเทียบโอน ผลการเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ ผู้นำท้องถิ่นที่มีอายุต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็น เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น แม้จะมีอายุแตกต่างกัน แต่ส่วนมากจะอยู่ในช่วงวัย ผู้ใหญ่ตอนต้น และตอนกลาง ซึ่งมีการะความรับผิดชอบที่สำคัญในหน้าที่การงาน มีชื่อเสียง และ ได้รับการยอมรับนับถือในสังคม จึงมีจุดมุ่งหมายของชีวิตที่ชัดเจน มุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ เพิ่มขึ้นให้กับตนเอง จึงให้ความสนใจในการศึกษา ดังนั้นเมื่อมาเรียนร่วมกัน ผ่านกระบวนการ เรียนการสอนแบบเดียวกัน ได้รับพฤติกรรมการสอนของครูประจำกลุ่มคล้ายกัน จึงมีความ คิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ เรือศรีจันทร์ (2538 : 113) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชรที่มีต่อกิจกรรม พบกลุ่ม พบว่า นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมพบกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอรนिरา บัณเฑาะ (2538 : 68) ที่ได้ศึกษา ความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการเรียนการสอน วิธีเรียนทางไกลในจังหวัดนครพนม พบว่า ความพึงพอใจด้านการวัดผลประเมินผลและด้านอาคาร สถานที่ ของนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน นักศึกษามีความพึงพอใจใน 2 ด้านนี้ แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ ผู้นำท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผล การวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการ ปฐมนิเทศ และด้านการประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเห็นด้วยกับการเรียนด้านปฐมนิเทศ และด้านการประเมินผลการเรียนมากกว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นระดับประถมศึกษาส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เคยผ่านกระบวนการเรียนการสอนเกี่ยวกับการปฐมนิเทศ และหลักเกณฑ์การประเมินผลต่าง ๆ มามากกว่า มีประสบการณ์และการเรียนรู้สูงกว่า เมื่อได้รับการปฐมนิเทศจากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอก่อนเปิดภาคเรียนอีกครั้ง จึงทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ และรู้วิธีปฏิบัติตนให้ผ่านเกณฑ์การประเมินผลในการเรียนได้ดีกว่า จึงมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยกับการเรียนด้านปฐมนิเทศ และการประเมินผลการเรียนมากกว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประไพศรี อาละพล (2538 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการวิเคราะห์กิจกรรมการพบกลุ่มนักศึกษาทางไกล พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มทั้ง 5 กิจกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อทดสอบความแตกต่างทีละคู่ พบว่า ค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าของระดับความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ศรีจัญญลักษณ์ (2536 : 87) ได้ศึกษานิสัยของนักศึกษาทางไกลและความต้องการรับบริการแนะแนวจากศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดในภาคเหนือ พบว่า นักศึกษาทางไกลที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีนิยหาด้านการเรียน และด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

2.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มที่มีระยะเวลาจบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อไม่เกิน 10 ปี กับกลุ่มที่มีระยะเวลา 11-20 ปี ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนที่มีระยะเวลาจบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อ 11-20 ปี จะเป็นผู้ที่จบการศึกษาในระบบโรงเรียน จึงคุ้นเคยกับการเรียนในระบบโรงเรียน และการใช้สื่อการเรียนการสอนแบบเก่า ที่มีสื่อการเรียนเน้นอนตายตัว มีครูเป็นผู้สอน อธิบายเนื้อหาวิชาในบทเรียนการใช้สื่อจึงไม่ยุ่งยากเพราะฟังจากครูโดยตรง สงสัยไม่เข้าใจก็สามารถ

ชักถามให้เข้าใจได้ทันที แต่เมื่อมาเรียนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ซึ่งเป็นการศึกษา นอกกระบวนโรงเรียนอีกทั้งเป็นรูปแบบการเรียนด้วยวิธีเรียนทางไกลตามหลักสูตรกรมการศึกษา นอกโรงเรียน ซึ่งต้องเรียนด้วยตนเองจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโสต ผู้เรียนต้องอ่านบทเรียน และ ทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง ฟังและดูรายการวิทยุ-โทรทัศน์เพื่อการศึกษาประกอบบทเรียน พร้อมทั้ง ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ และนำปัญหาจากบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนไม่ สามารถทำความเข้าใจด้วยตนเองได้ มาอภิปรายในการพบกลุ่ม ประกอบกับผู้ที่มีระยะเวลาจบ การศึกษามานาน 11-20 ปี จึงมาเรียนต่อย่อมต้องเป็นผู้ใหญ่กลางคนอายุมาประมาณ 35-45 ปี มีงานทำ มีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมาก จึงมีปัญหากับเวลาในการศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง และการติดตามฟัง ติดตามดูรายการวิทยุ-โทรทัศน์ศึกษา นอกจากนี้ผู้ใหญ่นี้อย่างมีปัญห าก็คือเกี่ยวกับการเสื่อมของสายตา และความสามารถในการจำ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ซึ่ง สอดคล้องกับคำกล่าวของไมล์ส (สุวัจน์ วัฒนวงศ์. 2536 : 91 ; อ้างอิงมาจาก Miles. 1952) ที่กล่าวว่าภายหลังอายุ 20 ปีแล้ว ความแหลมคมในการมองเห็นภาพก็มักจะลดลงเรื่อย ๆ ส่วนมากพบว่าถ้าอายุเกินกว่า 35 ปี ก็จะเกิดขึ้นได้มากกว่าวัยต้น ๆ การเสื่อมโทรมทางด้าน สายตานั้นจะเกิดขึ้นได้อย่างมากในช่วงอายุระหว่าง 40-50 ปี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงลักษณ์ ชื่นจิตร (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความจำระยะสั้นของนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า นักศึกษาทั้งกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 25-40 ปี มีความสามารถในการจำสูง กว่ากลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยเหตุผลทั้งหมดดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ที่มีระยะเวลาที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อ 11-20 ปี มี ปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนมากกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาก่อนมาศึกษาต่อไม่เกิน 10 ปี และส่งผลให้มีความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกัน

2.5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ ผู้นำท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในกรทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยรวม และ รายด้านแตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้มีอาชีพแล้ว มีตำแหน่งหน้าที่ในการเป็นผู้นำท้องถิ่น มีภาระหน้าที่ที่ต้องดูแลบุคคลในชุมชน ปรับปรุงและพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญรุ่งเรือง การที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในการทำงานมานาน้อยต่างกันมาเรียนในโครงการยก ระดับความรู้พื้นฐาน ต่างก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ต้องการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม และนำ ความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานของตนเอง จากบทบาทหน้าที่และภาระ ความรับผิดชอบที่เหมือนกัน

จุดมุ่งหมายในการเรียนเหมือนกัน จึงทำให้ตัวแปรประสบการณ์ไม่ส่งผลให้กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และ ผู้นำท้องถิ่น มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฐา อินทวงศ์ (2537 : 158) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของพัฒนาการจังหวัดตามความคิดเห็นของพัฒนาการอำเภอ พบว่า พัฒนาการอำเภอที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของ พัฒนาการจังหวัดทั้ง 3 แบบ คือ แบบควบคุม แบบสนับสนุน และแบบไม่มีส่วนร่วม แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปราศรัย ประวัตรุ่งเรือง (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนสาขาคอมพิวเตอร์ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เรียนที่มีประสบการณ์การทำงาน กับ ผู้เรียนที่ไม่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับงานหลักสูตร งานสอน และงานประเมินผลการ เรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่น

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ในเรื่องแบบเรียนมีน้อย หาซื้อยากและมีไม่ครบ ครูขาดประสบการณ์ในการสอน ผู้ใหญ่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 71.30 51.48 ตามลำดับ

3.1 ความคิดเห็นในเรื่องแบบเรียนมีน้อย หาซื้อยาก และมีไม่ครบ เนื่องจาก กรมการศึกษานอกโรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรและมีได้สั่งการให้จ้างองค์การค้ำของครูสภา จัดพิมพ์แบบเรียนต่าง ๆ เพิ่มอีก ประกอบกับกรมมีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาไปสู่ กลุ่มเป้าหมายทั้งภาครัฐและเอกชน จึงมีกลุ่มผู้เรียนมาเรียนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว หนังสือ แบบเรียนจึงขาดแคลนและมีไม่ครบ ทำให้หาซื้อยากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนงนราย วงษ์ศรี (2535 : 108) ได้ศึกษาการใช้สื่อการเรียนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาใน เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาในการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ที่สำคัญที่สุด คือ สื่อสิ่งพิมพ์ออกล่าช้ากว่ากำหนด ทำให้ไม่มีเวลาใช้สื่อสิ่งพิมพ์

3.2 ความคิดเห็นในเรื่องครูขาดประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่ เนื่องจาก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น เป็นกลุ่มผู้เรียนที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ มีตำแหน่งหน้าที่การงาน มี ประสบการณ์จากการทำงาน และประสบการณ์เดิมจากวัยที่มากขึ้น ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการ เรียนรู้ได้มาก ดังนั้น การเรียนการสอนระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ จึงแตกต่างกัน ไม่ควรใช้รูปแบบ วิธีการสอนเช่นเดียวกับเด็ก นอกจากนี้ลักษณะโดยธรรมชาติของผู้ใหญ่ด้วยตนเอง ก็มีความ แตกต่างระหว่างบุคคลมากมายหลายแบบ มีความต้องการต่างกัน ดังนั้นในการสอนผู้ใหญ่ครู

ประจำกลุ่มผู้สอน นอกจากจะมีความรู้ทางวิชาการเป็นอย่างดีแล้ว ยังต้องมีเทคนิคและวิธีการสอนผู้ใหญ่อีกด้วย จึงจะเป็นผลดีต่อความสำเร็จในการเรียนของผู้ใหญ่ ซึ่งเชิยรศรี วิวัธสิริ (2535 : 97) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ดีจะต้องรู้จักและเข้าใจองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอน คือ ตัวครูผู้สอนเอง ผู้เรียนแต่ละคน หลักสูตร เนื้อหาวิชา และเทคนิคการสอน แต่โดยสภาพทั่วไปครูประจำกลุ่มของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มักเป็นบุคคลภายนอก มีคุณสมบัติตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด และผ่านการอบรมหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นครูประจำการจากโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เจ้าหน้าที่ และบุคลากรฝ่ายปกครอง รวมทั้งบุคคลทั่วไป ครูประจำกลุ่มเหล่านี้แม้จะมีวุฒิทางการศึกษาที่เป็นวุฒิครูก็ตาม บางคนก็ไม่เคยผ่านงานด้านการสอนมาก่อนเลย บางคนแม้จะผ่านการสอนมาบ้าง ก็เป็นเพียงการสอนในระบบโรงเรียน และสอนเด็กนักเรียนในวัยเรียนเท่านั้น ความรู้ความสามารถและเทคนิคในการสอนเด็กนั้น แตกต่างจากการสอนผู้ใหญ่มากมาย ดังที่กล่าวมาแล้วแต่ต้น ดังนั้นเมื่อต้องมาสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ จึงทำให้ครูขาดประสบการณ์ และเทคนิคการสอนผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซิมป์สัน (Simson. 1972) ที่กล่าวว่าครูสอนนักศึกษาใหญ่นั้นควรจะต้องได้รับการอบรมก่อนที่จะไปเป็นครูสอน เพราะการฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนทักษะ และประสบการณ์ให้ตนเอง นอกจากนั้นการฝึกอบรมยังเป็นแนวทางให้ผู้สอนได้รู้แนวในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ผู้ใหญ่ได้ถูกต้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบูรณ์สุข อัมโษษฐ์ (2538 : 162) ได้ศึกษาคุณลักษณะของครูประจำกลุ่มที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมพบกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกลในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าคุณลักษณะที่ครูประจำกลุ่มควรมีในระดับมากอีกข้อหนึ่งคือ มีความรู้ความเข้าใจหลักจิตวิทยาผู้ใหญ่ เพราะผู้ใหญ่ต้องการการยอมรับจากผู้อื่น หากได้รับการยอมรับจากครูประจำกลุ่มอาจทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพ

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนว่าควรดำเนินการมากที่สุดคือห้องสมุด ควรจัดหาหนังสือเรียน และเอกสารเสริมไว้บริการให้ยืม ให้ค้นคว้ามากยิ่งขึ้น และควรเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 58.28 และ 53.55 ตามลำดับ

4.1 ข้อเสนอแนะเรื่องห้องสมุดควรจัดหาหนังสือเรียนและเอกสารเสริมไว้บริการให้ยืม ให้ค้นคว้ามากยิ่งขึ้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นเสนอแนะให้จัดหาหนังสือเรียน และเอกสารเสริมไว้บริการให้ยืม และให้ค้นคว้ามากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเรียนวิธีทางไกล

นั้น นอกจากผู้เรียนจะต้องศึกษาจากแบบเรียนด้วยตนเองแล้ว ยังต้องหันมาศึกษาค้นคว้าจาก เอกสารเสริมต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้กว้างไกล นักศึกษาทางไกลทุกระดับชั้นต่างก็ให้ความสนใจ ในการใช้สื่อการเรียน โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แบบเรียน และเอกสารเสริม ดังนั้นแหล่ง ค้นคว้าต่าง ๆ เช่น ศูนย์การเรียน ห้องสมุด ฯลฯ จึงเป็นแหล่งความรู้ที่จำเป็นและมีความสำคัญ อย่างยิ่งในการจัดหาสื่อต่าง ๆ ไว้บริการแก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ

4.2 ข้อเสนอแนะเรื่องควรเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานใน
หน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มาเรียนในโครงการนี้เป็นกลุ่มเป้าหมายพิเศษ นอกเหนือกลุ่มเป้าหมายโดยทั่ว ๆ ไป มาเรียนตามนโยบายของหน่วยงาน เพื่อต้องการยกระดับ การศึกษา และเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น เนื่องจากมีตำแหน่งเป็นผู้นำ มีหน้าที่ บกครองดูแลคนในชุมชน จึงตระหนักถึงความรู้ ความสามารถในการพัฒนาชุมชน ดังนั้นจุดมุ่งหมาย ของการเรียนก็เพื่อมุ่งมั่นที่จะได้ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิต ประจำวัน และความเป็นอยู่ของชุมชนเป็นสำคัญ เนื้อหาในหลักสูตรที่ใช้กับกลุ่มเป้าหมายโดยทั่วไป จึงไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนกลุ่มนี้ ซึ่งความต้องการด้านเนื้อหาที่ตรงกับการปฏิบัติงาน ในหน้าที่เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ผู้เรียนควรได้รับ และนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของผาด คนชื่อ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยม- ศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับวิธีการศึกษาแบบทางไกล พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่คาดหวังที่จะได้รับ ความรู้ทางวิชาการ เพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา นำความรู้ไปประกอบอาชีพ และพัฒนาปรับปรุง ชีวิตของตนในด้านหน้าที่การงาน และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่วนในด้านการพัฒนาปรับปรุง วิธีเรียนทางไกลนั้น นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงบทบาทของครู ตลอดจนเนื้อหา หลักสูตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญประภา ศรีบัญชาพิศักดิ์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ ศึกษาความต้องการเรียนรู้ของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก พบว่า ด้านการศึกษาเกี่ยวกับการ ปฏิบัติการเป็นผู้นำนั้น เนื้อหาที่ผู้นำท้องถิ่นต้องการมากที่สุด คือหน้าที่และบทบาทของผู้นำ ด้านการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน เนื้อหาที่ต้องการศึกษามากที่สุด คือ การพัฒนาชุมชนโดย วิธีร่วมปรึกษาหารือ รองลงมาคือลักษณะที่ดีของผู้นำท้องถิ่น และการฝึกฝนการเป็นผู้นำ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควรประสานกับกรมการศึกษานอกโรงเรียนเตรียมจัดหาสื่อ อุปกรณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอให้เพียงพอกับกลุ่มเป้าหมาย และทันกับการนำไปใช้ในการเรียนการสอน
2. การจัดอบรมครูการศึกษานอกโรงเรียน หรือครูประจำกลุ่ม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรเน้นในเรื่องจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ เทคนิคและวิธีการสอนผู้ใหญ่ ข้อแตกต่างระหว่างการสอนผู้ใหญ่ และการสอนเด็ก นอกจากนี้ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ครูประจำกลุ่มที่ได้ปฏิบัติงานไปแล้วระยะหนึ่ง ให้มีความรู้เพิ่มขึ้นสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการจัดกิจกรรมพบกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงวัตถุประสงค์ของการศึกษานอกโรงเรียนวิถีเรียนทางไกล
3. ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ควรจัดหนังสือแบบเรียนซึ่งเป็นสื่อหลัก และเอกสารเสริมต่าง ๆ ไว้บริการให้เพียงพอับความต้องการของผู้ใช้บริการ และนอกจากนี้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ อาจจัดบริการสื่อเสริมภายในบริเวณหรือสถานที่พบกลุ่ม เพื่อนักศึกษาจะสามารถใช้สื่อดังกล่าวในขณะที่มาร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มได้ด้วย เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาใช้สื่อผสมต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้มากขึ้น
4. กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ทำงาน โดยบรรจุเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. การทำวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ให้ครอบคลุมตัวแปรอื่น ๆ เช่น รายได้ สถานภาพ การสมรส และเพศ เนื่องจากปัจจุบันมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่เป็นผู้หญิงเพิ่มขึ้นจำนวนมาก

2. ควรทำวิจัยลักษณะนี้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นลักษณะผู้นำท้องถิ่นกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มผู้นำเกษตรกร กลุ่มอาสาพัฒนาสาธารณสุข (อสม.) กลุ่มผู้ดูแลเด็ก (ผดด.) เป็นต้น
3. ควรศึกษาการนำความรู้และประสบการณ์ของผู้นำท้องถิ่นจากการจบหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนตามโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น

ברוך שם כבוד מלכותו
לעולם ועד

บรรณานุกรม

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. ๑ ปีกรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2531.

..... คู่มือดำเนินงานโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยความ
ร่วมมือระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ กรมการปกครอง
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. อุบลราชธานี : ศูนย์การศึกษานอก
โรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศนอ.) "ศ.อ.ศ.อ.", 2536.

..... โครงการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่น.
(ปีงบประมาณ 2536 - 2539). กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน,
2537. อัดสำเนา.

..... นโยบายการยกระดับความรู้พื้นฐานทางการศึกษา สำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน
คณะกรรมการสภาตำบล แลหมู่บ้านเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ :
บริหารการพิมพ์, 2537(ก). อัดสำเนา.

..... แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 -2539).
กรุงเทพฯ : โอเดียส แควร์, 2534.

..... รายงานผลการดำเนินงาน ปี พ.ศ. 2537 โครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน
ทางการศึกษาสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วย
ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสภาตำบลและหมู่บ้านเพื่อพัฒนา
ประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537(ข).
อัดสำเนา.

กนกพรพรณ สุวรรณพิทักษ์. สมรรถภาพที่พึงปรารถนาของครูประจำกลุ่มการศึกษานอก
โรงเรียนสายสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธีเรียนทางไกล ตามทัศนะ
ของผู้ดำเนินงานครูประจำกลุ่มและนักศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532. อัดสำเนา.

กร สกาว. "การศึกษาระบบเปิดกับการศึกษาทางไกล," การศึกษานอกโรงเรียน. 21
(120) : 56-60 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2529.

- ชูเกียรติ มุทธากาญจน์. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี
ก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดมุกดาหาร, วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- เชียรศรี วิจิตรสิริ. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน : เทคโนโลยีทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530. อัดสำเนา.
- _____. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน : เทคโนโลยีทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2535. อัดสำเนา.
- _____. จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- _____. สัมมนาปัญหาและการวิจัยทางการศึกษาผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "ระบบการสอนทางไกลกับการศึกษาระบบเปิด," การศึกษานอก
โรงเรียน. 21 (120) : มิถุนายน-กรกฎาคม 2527.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีทางการศึกษา : หลักและแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 2526.
- พัฐา อินทวงศ์. การศึกษามาระดับผู้นำของพัฒนาการจังหวัดตามความคิดเห็นของพัฒนาการ
อำเภอ. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- เทคโนโลยีทางการศึกษา, ศูนย์. คู่มือการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ
การเรียนทางไกล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.
- _____. รายงานการวิจัย-การศึกษาวิธีการนำสื่อการศึกษาทางไกลไปถึงกลุ่มเป้าหมาย
อย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2533.
- นงคราญ วงษ์ศรี. การศึกษาการใช้สื่อการเรียนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

- นางลักษณ์ ชื่นจิตร. การศึกษาความจำระยะสั้นต่อคำที่มีความหมายและพยางค์ที่ไร้ความหมาย
ของนักศึกษาผู้ใหญ่ตามโครงการให้การศึกษาและฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการ
ศึกษาประจำการ (อศป.). ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ 2527. อัดสำเนา.
- นันทิณี คุรุทนต์. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทครูประจำกลุ่มที่พึงประสงค์ของ
นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ :
 โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์พัฒนาบุคลากร กรมการศึกษานอก-
 โรงเรียน สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร, 2538.
- ประคอง กรรณสุต. สถิติเพื่อการวิเคราะห์ทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
 เจริญผล, 2538.
- ประไพศรี อาละพล. การวิเคราะห์กิจกรรมการพบกลุ่มนักศึกษาทางไกล. นครปฐม :
 รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์พัฒนาบุคลากร
 กรมการศึกษานอกโรงเรียน มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม, 2538.
- ✓/ประภาเพ็ญ สุวรรณ. การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- ✓/ประสัท หลัทธิลา. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ก้าวหน้า, 2511.
- ปราศรัย ประวัตรุ่งเรือง. ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษา
นอกระบบโรงเรียนสาขาคอมพิวเตอร์ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง, 2535.
 อัดสำเนา.
- ปรารธนา เครื่องบิน. การประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 หมวดวิชาภาษาไทย จังหวัดพิษณุโลก.
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร 2536. อัดสำเนา.
- ผกาพันธุ์ แท่งทองคำ. รายงานการวิจัย เรื่องการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อ
บทบาทของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น วิทยาลัยทางไกล ในจังหวัดตาก. พิษณุโลก : โครงการพัฒนาคุณภาพ
 การศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์พัฒนาบุคลากร กรมการศึกษานอกโรงเรียน มหาวิทยาลัย
 นเรศวร, 2538.

- ผาด คนชื่อ. ความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลำพูน เกี่ยวกับวิธีการศึกษาทางไกล. เชียงใหม่ : รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์พัฒนาบุคลากรกรมการศึกษานอกโรงเรียน สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2538.
- เพ็ญประภา ศรีปัญญาพิศภักดิ์. การศึกษาความต้องการเรียนรู้ของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก. สบบุรี : รายงานการวิจัย โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์พัฒนาบุคลากรกรมการศึกษานอกโรงเรียน สถาบันราชภัฏเทพสตรีสบุรี, 2538.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- พาริดา ประธาน. การสำรวจความต้องการบริการแนะแนวของนักศึกษาผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- มนูญ แบนเจริญ. การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาส่วนตัว สังคม และการเรียนของนักศึกษาอาชีวศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 จังหวัดสงขลา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- รัตนา พุ่มไพศาล. หลักการจัดและบริการการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2531.
- วนิดา ศรีเมืองใต้. ปัญหาการดำเนินงานการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน และหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

- วิจิตร ภักดีรัตน์. สรุปผลการประชุมสัมมนาการศึกษาทางไกลและผู้เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 1 "แนวโน้มการศึกษาทางไกล". กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.
- วิรุทธ นุยะไวโรจน์. ความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่มีต่อสื่อเสริมในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2528. อัดสำเนา.
- ศิวาภรณ์ เรือศรีจันทร์. ความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อกิจกรรมพบกลุ่มของจังหวัดกำแพงเพชร. พิษณุโลก : รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์พัฒนาบุคลากรกรมการศึกษานอกโรงเรียน มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2538.
- ศิริวัลย์ ทยาธรรม. การศึกษาความคาดหวังและการปฏิบัติจริงของผู้นำท้องถิ่นที่จบหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยวิธีเรียนทางไกลต่อการพัฒนาท้องถิ่น. อุบลราชธานี : รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยพัฒนาบุคลากร สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2538.
- สมคะเน คำจัน. การศึกษานโยบายและความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่มีต่อการสอนเสริมในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- สมบูรณ์สุข อิมโอษฐ์. คุณลักษณะของครูประจำกลุ่มที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกลในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์พัฒนาบุคลากรกรมการศึกษานอกโรงเรียน สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2538.
- สิรินาถ ราชเดิม. การศึกษาความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ✓ สุธา จันทร์เอม และสร้างคำ จันทร์เอม. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แพร่วิทยา, 2520.

- ✓ สุธงษ์ ศ. แสงมณี. ความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการปฏิบัติงานของพัฒนากรในท้องถิ่น
3 จังหวัดภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2524. อุดสาเนา.
- สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์,
2526.
- สุนทร สุนันท์ชัย. การศึกษานอกระบบโรงเรียน...เส้นทางที่ไม่สิ้นสุด. กรุงเทพฯ :
อมรินทร์การพิมพ์, 2529.
- สุนันท์ นิลบุตร. การศึกษาลักษณะการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อุดสาเนา.
- สุภาพร ศรีชัยลักษณ์. ปัญหาของนักศึกษาทางไกล และความต้องการรับบริการแนะแนว
จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อุดสาเนา.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ : 2536.
- _____. หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์, 2524.
- _____. หลักการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- ✓ อุทัย หิรัญโต. สังคมวิทยาประยุกต์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2519.
- อุบล ทศนโกวิท. การศึกษาเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการ
พบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขต
การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อุดสาเนา.
- อุษา เทียนทอง. ลักษณะการจัดกิจกรรมพบกลุ่มการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4
ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อุดสาเนา.

อำพิง เพชรศิริ. บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังตามทัศนะของนักศึกษาทางไกล
ระดับประถมศึกษาที่ต่อครูประจำกลุ่มทางไกล ในเขตการศึกษา 12. กรุงเทพฯ :
รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์พัฒนาบุคลากร
กรมการศึกษานอกโรงเรียน สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2538.

อัมพร กิ่นประเทศ. ปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ
วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร. บริษัทานันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

อรนिरา บัณเฑง. รายงานการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการเรียนการสอนวิธีเรียนทางไกล ในจังหวัดนครพนม.
โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์พัฒนาบุคลากรกรมการศึกษานอก
โรงเรียน สถาบันราชภัฏอุดรธานี, 2538.

Cronbach, Lee J. Essential of Psychological Testing. 3rd ed.
 New York : Harper and Row, 1970.

Davisson, C.V. Knowledge. "Skill and Attitudes Which the A B E.
 Teacher should Possess," in Adult Basic Education. Toronto :
 New Press, 1972.

✓ Harace B. English and AVC. C. English. A Comprehensive Dictionary
of Psychological and Psychoanalytical Terms. New York :
 Princeton, 1967.

Jenkins, Janet. Materials for Learning : How to Teach Adults at a
Distance. London : Routledge and Kegan paul, 1983.

Kidd, J.R. How Adults Learn. New York : Association Press, 1973.

Knowles, M.S. Informal Adult Education. New York : Press, 1954.

_____. The Adult Education Movements in the United States. New
 York : Holt, Rinchart and Winston, Inc., 1962.

_____. The Modern Practice of Adult Education. New York : Associa-
 tion Press, 1970.

- Purvis, June. "Some Problems of Teaching and Learning within the Open University," Educational Research. 21(3) : 163-175 ; July, 1980.
- Rogers, A. Teaching Adults. Milton Keynes : Open University Press, 1986.
- Sheppard, Margaret O. "Information Seeding by TAFE Trade Student-Teachers," Australian Academic and Research Libraries. 14 : 149-157 ; September, 1983.
- Simson, J.A. Today and Tomorrow in European Adult Education. Paris : Council of Europe Strasbourg, 1972.

כרמלית

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบภาพเครื่องมือในการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ทม 1007/4632

บัณฑิตมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 ตุลาคม 2538

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางลดาวลัย นุชพนิช เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนในโครงการยกระดับความรู้
พื้นฐานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร. เสาวนีย์ เลวลัย ประธาน

นายทวีป อภิสิทธิ์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขออนุญาตเคราะห้คือ ขอความร่วมมือให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่นระดับ
ประถมศึกษา และมีธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งอยู่ในความดูแลของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอในเขตภาคกลาง ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนธันวาคม 2538 - มกราคม 2539
เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอ
ขอบคุณในความช่วยเหลืออันเคราะห้ใดๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. สุรวุฒิ บัดใจสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวางแผนและพัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

(สำเนา)

ที่ ทม 1007/4640

บัณฑิตมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 ตุลาคม 2538

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววัลย์ บุญพนิช เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนในโครงการระดับความรู้
พื้นฐานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร. เสาวนีย์ เลวลัย ประธาน

นายทวีป อภิสิทธิ์ กรรมการ

สิ่งที่นิตไคร้ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ ดร. สวัสดิ์ ตั๊น เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ
เครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอ
ขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใดๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตวิทยาลัย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. สุรฤทธิ บัดโธสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

(สำเนา)

ที่ ทม 1007/4640

บัณฑิตมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 ตุลาคม 2538

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววัลย์ นุชพนนิช เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนในโครงการยกระดับความรู้
พื้นฐานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร. เสานีย์ เลวัลย์ ประธาน

นายทวีป อภิสิทธิ์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ ดร.ปรียานุช จรรย์วิทยานนท์ เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอ
ขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใดๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. สุรพณี บัดใจสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

(สำเนา)

ที่ ทม 1007/4640

บัณฑิตมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 ตุลาคม 2538

เรื่อง ขออนุญาตถอน

เรียน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววัลย์ บุญพูนิช เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนในโครงการยกระดับความรู้
พื้นฐานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ในเขตภาคกลาง

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร. เสาวนีย์ เลวลัย ประธาน

นายทวีป อภิสิทธิ์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขออนุญาตถอน คือ ขอเชิญ ดร.ชำนาญ ฅ สงขลา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอ
ขอบคุณในความช่วยเหลืออันเคราะห์ใดๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. สุรพณี บัดใจสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. ดร. สวัสดิ์	ดีชื่น	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร 3
2. ดร. ปรียานุช	จริยวิทยานนท์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
3. ดร. ชำนาญ	ณ สงขลา	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษที่ปรึกษากองส่งเสริมปฏิบัติการ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน
สำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่น ในเขตภาคกลาง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการเรียน
ในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น ทั้งระดับประถมศึกษา
และมัธยมศึกษาตอนต้น ข้อมูลจากการศึกษาค้างนี้จะเป็นประโยชน์ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา
กระบวนการเรียนการสอนในโครงการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นการถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของผู้เรียนทั้ง

4 ด้านว่ามีความคิดเห็นในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นโดยอิสระเกี่ยว
กับการเรียนใน 4 ด้าน และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. คำตอบทุกข้อถือว่าเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของกรมการ
ศึกษานอกโรงเรียนและผู้เรียนในโครงการ ไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกข้อตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน
และขอความกรุณาพับแบบสอบถามที่มียอดด้านหลัง และปิดผนึกไว้เรียบร้อยแล้ว
ส่งคืนทางไปรษณีย์ด้วย ขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ที่ตรงความเป็นจริงและเติมความในช่องว่าง

1. อายุ

() 25 - 35 ปี

() 36 - 45 ปี

() 46 - 60 ปี

2. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

() กำนัน

() ผู้ใหญ่บ้าน

() ผู้นำท้องถิ่น (โปรดระบุ.....)

3. ปัจจุบันเรียน กศน. ในระดับชั้น

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษา

4. เรียนจบมาแล้วกี่ปีก่อนมาเรียนต่อกับ กศน.

() ไม่เกิน 10 ปี

() 11 - 20 ปี

() 21 ปีขึ้นไป

5. ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่

() 1 - 5 ปี

() 6 - 10 ปี

() 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำ
ท้องถิ่นในโครงการยกระดับความรู้พื้นฐาน ด้านการปฐมนิเทศ การพบกลุ่ม
สื่อการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียน

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการเรียนด้านต่าง ๆ ว่าเห็นด้วยในระดับใด
โดยเขียนเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านด้านขวามือของ
แต่ละข้อ

ข้อที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ด้านการปฐมนิเทศ</u>					
1	การปฐมนิเทศทำให้เข้าใจการเรียนวิธีเรียนแบบ ทางไกล.....					
2	การปฐมนิเทศทำให้เข้าใจการจัดแผนการเรียน.....					
3	การปฐมนิเทศทำให้รู้แหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม.....					
4	การปฐมนิเทศทำให้เข้าใจเรื่องการเตรียมตัวเพื่อศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จได้.....					
5	การปฐมนิเทศทำให้ปรับตัวเข้ากับบรรยากาศการเรียน การสอนได้.....					
6	วิทยากรผู้ทำการปฐมนิเทศให้ความรู้ความเข้าใจใน เรื่องที่อธิบาย.....					
7	การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาร่วมบรรยายให้ ความรู้ มีความจำเป็น.....					

ข้อที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	ขนาดของสถานที่จัดปฐมนิเทศกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนผู้เข้ารับการปฐมนิเทศ.....					
9	โต๊ะ เก้าอี้พอเหมาะกับผู้เข้ารับการปฐมนิเทศทั้งขนาดและจำนวน.....					
10	สถานที่จัดปฐมนิเทศมีสื่อ/อุปกรณ์ประกอบการบรรยาย เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ฯลฯ อย่างพร้อมเพียง.....					
11	เอกสารและสื่อต่างๆ ที่ใช้ประกอบการปฐมนิเทศช่วยให้เกิดความเข้าใจกระบวนการเรียนการสอน.....					
12	การปฐมนิเทศควรจัดโดยรวมนักศึกษาสายสามัญทุกวิธีเรียนและทุกระดับชั้น.....					
13	การปฐมนิเทศควรจัดโดยให้ครูประจำกลุ่มแต่ละกลุ่มจัดกันเอง.....					
14	ระยะเวลา 3 ชั่วโมงในการปฐมนิเทศมีความเหมาะสม.....					
15	การปฐมนิเทศก่อนเปิดภาคเรียนจำเป็นต้องจัดต่อไป.....					
ด้านการพบกลุ่ม						
16	ความสะดวกในการเดินทางไปพบกลุ่ม.....					
17	ระยะเวลาพบกลุ่ม 3 ชม./สัปดาห์เหมาะสม.....					
18	การพบกลุ่มหลังการประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การประชุมสภาตำบล เป็นเวลาที่เหมาะสม.....					

ข้อที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19	สัดส่วนเวลาพบกลุ่ม 30 : 70 เพื่อแก้ปัญหการเรียนและพัฒนาคุณภาพชีวิตเหมาะสม.....					
20	ครูประจำกลุ่มใช้เทคนิคการสอนเหมาะสมกับผู้เรียนและวิธีเรียน.....					
21	สถานที่พบกลุ่มมีโต๊ะ-เก้าอี้บริการในปริมาณที่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน.....					
22	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการพบกลุ่ม.....					
23	ครูสามารถนำอภิปรายปัญหาตรงประเด็น.....					
24	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมวางแผนการพบกลุ่ม.....					
25	ครูร่วมทำกิจกรรมพบกลุ่มตลอดช่วง เวลาพบกลุ่ม.....					
26	ครูใช้กระบวนการกลุ่มในการแก้ปัญหจากบทเรียน.....					
27	การแจ้งจุดประสงค์ในการทำกิจกรรมการพบกลุ่มแต่ละครั้งของครูมีความจำเป็น.....					
28	กิจกรรมการพบกลุ่มสามารถสร้างภาวะผู้นำได้.....					
29	การเชิญผู้รู้ / ผู้ชำนาญการบางสาขาวิชามาให้ความรู้เพิ่มเติมมีความจำเป็น.....					
30	เห็นด้วยกับการมีกิจกรรมพบกลุ่มในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญ.....					

ข้อที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ด้านสื่อการเรียนการสอน</u>					
31	แบบเรียนจำหน่ายตรงตามกำหนดเวลาในแต่ละภาคเรียน.....					
32	แบบเรียนจำหน่ายในราคาที่เหมาะสม.....					
33	การเรียบเรียงลำดับเนื้อหาในบทเรียนอ่านเข้าใจง่ายและต่อเนื่อง.....					
34	คำถามในแบบฝึกหัดชัดเจนและเข้าใจง่าย.....					
35	ตัวอักษรในแบบเรียนมีขนาดพอเหมาะสะดวกต่อการอ่าน.....					
36	ขนาดของภาพประกอบในแบบเรียนชัดเจน สวยงาม และสื่อความหมายได้ตรงกับเนื้อเรื่อง.....					
37	แบบเรียนมีรูปเล่มกระตัดรัด.....					
38	แบบเรียนทำด้วยวัสดุที่คงทน.....					
39	ความยากง่ายของแบบเรียนเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน.....					
40	บทเรียนให้ความรู้ในเรื่องที่ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน.....					
41	ช่วงเวลาออกอากาศรายการวิทยุศึกษาเหมาะสม.....					
42	ช่วงเวลาแพร่ภาพออกอากาศรายการโทรทัศน์ศึกษาเหมาะสม.....					
43	คลื่นความถี่ที่ใช้ออกอากาศรับฟังได้ชัดเจน.....					
44	ศูนย์การเรียนบริการสำเนาเทปรายการวิทยุในระดับที่ผู้เรียนพอใจ.....					

ข้อที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
45	ศูนย์การเรียนรู้มีสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แบบเรียน เอกสาร เสริมไว้บริการในปริมาณที่เพียงพอ.....					
	<u>ด้านการประเมินผลการเรียน</u>					
46	การทดสอบความรู้ก่อนเรียนมีความจำเป็น.....					
47	การประเมินระหว่างภาคเรียนเพื่อดูความก้าวหน้าในการเรียนการสอนมีความเหมาะสม.....					
48	การทดสอบย่อยเพื่อประเมินผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนแต่ละเรื่องมีความจำเป็น.....					
49	วิธีการทดสอบย่อยหลังจากจบบทเรียนโดยการสอบข้อเขียนมีความเหมาะสม.....					
50	การประเมินผลโดยพิจารณาจากความสนใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพบกลุ่มเหมาะสม.....					
51	วิธีการสอบปลายภาคในปัจจุบันเหมาะสม.....					
52	คะแนนเก็บระหว่างภาคต่อคะแนนสอบปลายภาค 40:60 เหมาะสม.....					
53	การมีสิทธิ์เข้าสอบปลายภาคต้องร่วมกิจกรรมพบกลุ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาพบกลุ่มเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสม.....					
54	เกณฑ์ในการประเมินผลการเรียน ครูประจำกลุ่มและผู้เรียนควรร่วมกันกำหนด.....					

ข้อที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
55	เกณฑ์การให้คะแนนกลางภาคเรียนของครูมีความยุติธรรม.....					
56	เกณฑ์ที่ใช้ประเมินผลแต่ละระดับชั้นมีความเหมาะสม.....					
57	การเทียบโอนผลการเรียนวิชาอาชีพเป็นวิธีการที่เหมาะสม.....					
58	การเทียบโอนผลการเรียนวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิตเป็นวิธีการที่เหมาะสม.....					
59	การสอนเสริมก่อนสอบมีความจำเป็น.....					
60	ความรู้ความเข้าใจจากบทเรียนสามารถนำมาใช้ในการสอบได้.....					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม

คำชี้แจง โปรดให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนในด้านต่อไปนี้

1. ด้านการปฐมนิเทศ

.....

.....

.....

2. ด้านการพบกลุ่ม

.....

.....

.....

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน

.....

.....

.....

4. ด้านการประเมินผลการเรียน

.....

.....

.....

5. ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางลดาวัลย์ บุญพนิช
เกิดวันที่	24 กันยายน 2496
สถานที่เกิด	219 ถนนริมแม่น้ำเจ้าพระยา ต.บางยี่ขัน อ.บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	19/175 ถนนพระราม 2 ต.บางมด เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กองส่งเสริมปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ 10300
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2513	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.3) จากโรงเรียนวัดบวรมงคล ต.บางพลัด อ.บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2516	ปวช. จากวิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี
พ.ศ. 2519	ปกศ.สูง จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2525	ค.บ. (เอกภาษาไทย) จากวิทยาลัยครูธนบุรี
พ.ศ. 2539	กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร)